

sydasien

5kr

bulletinen

2
1978
maj

sydasien

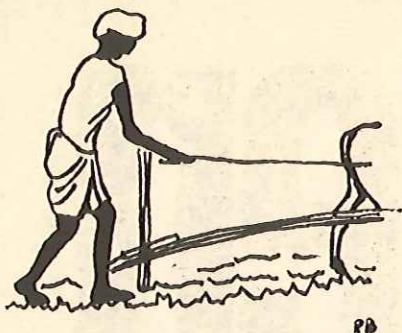
BOX 1142, 221 05 LUND

BANGLADESH: gas och politik

INDIEN: massaker på arbetare
kampanj: rättshjälp i Calcutta

PAKISTAN: "Islamiseringen" i Multan

BISTÅND: vem står SIDA bi?

SYDASIENBULLETTINEN ges ut fyra gånger om året av Sydasienskommittéerna i Sverige.

Ansvarig utgivare: Thomas Bibin.

Redaktör för detta nummer: Hammett Murphy

Prenumeration för fyra nummer kostar 20 kr. Stödprenumeration kostar 50 kr. Vill man ha sig tillsänt enstaka nummer kostar det 6 kr.

Postgiro 79 54 96 – 9 Sydasiensbulletinen.

INNEHÅLL

Bangladesh	Politik med gas i botten	<i>Sten Jonsson</i>	13
Indien	Kanpurmassakern inget undantag		4
	Manju Devi	<i>Kalle Kjellman</i>	10
	För rättvisa i Indien!		15
	Bärare organiserar sig	<i>Anil Awchat</i>	16
	Röster om Västbengalen	<i>Thomas Bibin</i>	18
	Fem år i indiskt fängelse--serie och recension	<i>Ulf Frödin - Thomas Bibin</i>	20
	Indira Ghandi--vägen tillbaka	<i>Gail Omvedt</i>	30
Pakistan	»Islamiseringen» i Multan	<i>Karin Fridell</i>	8
	Ali Bhutto dömd	<i>Lahori</i>	9
Brev	om Tibet		24
SIDA och Sydasien	Vem står vi bi?		25
Farakkadammen	Samverkan eller utpressning?	<i>Ann-Lisbet Arn</i>	29

Kontaktpersoner för Sydasienskommittén:

Stockholm: Ingrid Forsberg, Sköldungagatan 8
114 27 Stockholm. Tel. 08/202641

Malmö-Lund: Lars Wetterström, Kung Oscars väg 7
222 40 Lund. Tel. 046/136988

(Distribution) Gerard Riken, Gotlandsgatan 74
116 38 Stockholm. Tel. 08/430175

Gotland: Ulf Lindberg, Adelsgatan 12
621 00 Visby. Tel. 0498/19777

Göteborg: Stig Hansén, Baron Rogers gata 25
422 52 Hisingsbacka. Tel. 031/522717

Danmark: Ann-Lisbet Arn, Skovlund, Stangevej 12
3760 Gudhjem, Danmark.

Sydasienskommittéerna 2 år

När detta nummer av Sydasiensbulletinen kommer ut har Sydasienskommittéerna i Sverige funnits i två år. Kommittéerna bildades i juni 1976 mot bakgrund av det hårdnande förtrycket i undantagstillståndets Indien. De svenska massmedia tog knappast upp detta förtryck, och vi tog därför som vår främsta uppgift att sprida information både om förtrycket och om de krafter som bekämpar det. Sedan dess har mycket hänt i Sydasien. Undantagstillstånden är borta både i Indien och Sri Lanka, och både där och i Pakistan är de politiska makt-havarna utbytta. Men förtrycket består och svenska massmedia är fortfarande lika förtegnade om förhållandena i Sydasiens.

De största morgontidningarna i Sverige har ibland små notiser med rubriker som *Indisk polis sköt nio arbetare* (DN 7/4) eller *Bönder stupade i strid* (DN 11/4). Där ges på några få rader uppgifter om sammanstötningar mellan polis och protesterande arbetare eller bönder. Uppgifter som, med några få undantag, bygger på de officiella rapporterna och som anger antalet döda med ensiffriga tal.

I detta nummer av Sydasiensbulletinen tittar vi närmare på två sådana sammanstötningar: I Kanpur, Indien den 6/12 -77 och i Multan, Pakistan den 2/1 -78. I båda fallen visar det sig, att bakom de officiella uppgifterna döljer sig blodiga massaker på strejkande arbetare, med mångdubbelt flera döda än vad myndigheterna vill medge. Notiserna i den svenska dagspressen vittnar om att massakrerna i Kanpur och Multan inte är isolerade företeelser, och de visar också att regimerna i Sydasiens allt oftare blir tvungna att slå ned protester med våld.

Den tillfälliga uppmjukningen av den indiska politiken efter valet förra året har tagit slut. Militärregimerna i Pakistan och Bangladesh tar till hårda åtgärder och drar sig inte för att döma sina politiska meningsmotståndare till döden. Den självutnämnde presidenten i Sri Lanka introducerar nya arbetarfientliga lagar. I denna situation av fortsatt förtryck i Sydasiens och fortsatt ointresse hos de svenska massmedia har Sydasienskommittéerna hållit sin fjärde kongress, för att utvärdera det arbete vi gjort och planera för framtiden.

Kommittéerna i Stockholm och Malmö-Lund har vuxit under de två år som de har funnits, och det har bildats en ny kommitté på Gotland. Ändå är Sydasienskommittéerna fortfarande en liten organisation, och vi måste välja våra arbetsuppgifter i förhållande till vår styrka. Vi konstaterade, att en av våra

främsta uppgifter fortfarande är att sprida information och skapa medvetande om förhållandena i Sydasiens. Bulletinen kommer att fortsätta att komma ut, och vi fortsätter med våra studiecirkel och ska sammanställa ett studiecirkelpaket. Dessutom försöker vi nå de grupper, som har som yrke att förmedla information till andra. Genom att arbeta fram undervisningsmaterial om Sydasiens hoppas vi så småningom kunna nå ut till lärare i Sverige. För att starta en debatt om massmedias roll vad gäller sydasiensinformation arrangerar vi i augusti ett presssymposium i samarbete med Centralinstitutet för Nordisk Asienforskning.

På vår kongress beslöt vi också att genomföra några konkreta aktioner som rör förhållandet mellan Sverige och länderna i Sydasiens. De ekonomiska förbindelserna mellan Sverige och de sydasiatiska regimerna består bl.a. av de biståndspengar som levereras genom SIDA. Så länge de nuvarande regimerna sitter vid makten har länderna i Sydasiens inte några möjligheter att uppfylla de svenska biståndspolitiska målen om utjämning och utveckling. Därför kräver Sydasienskommittéerna att biståndet till Indien, Pakistan, Bangladesh och Sri Lanka avvecklas, tills dessa mål kan uppnås.

Det är inte bara SIDA som har ekonomiska transaktioner med Sydasiens, utan också det svenska näringslivet. Det senaste exemplet på detta är Indiens eventuella köp av Viggan-plan. Som en motvikt till detta är det viktigt att bygga en solidaritet mellan arbetare i Sverige och Sydasiens. För att bidra till denna solidaritet vill Sydasienskommittéerna förmedla kontakter mellan fackliga organisationer i Sverige och Sydasiens.

Solidariteten kan ta sig många uttryck. Ett av dem är att ge ekonomiskt stöd till organisationer som, i enlighet med vår plattform, *bekämpar politiskt förtryck, imperialism och underutveckling*. På vår kongress har vi beslutat att starta en insamling till förmån för Legal Aid Committee i Calcutta. Trots alla löften från Janata-regimen i New Delhi och CPI(M)-regeringen i Calcutta finns det fortfarande politiska fångar i Indiens fångelser. Legal Aid Committee arbetar för att ge dem rättslig hjälp och hjälper dessutom redan frisläppta fångar att driva skadeståndskrav o.d. mot staten. Deras arbete är viktigt för att hjälpa de människor som redan drabbats hårt av politiskt förtryck och godtycke. Det kan dessutom bli en nödvändighet i försvaret mot den repression, som Janataregeringen har visat prov på under de senaste månaderna. *

INDIEN

Kanpur är en industristad i norra Indien, i delstaten Uttar Pradesh. Där ligger textilfabriken Swadeshi Cotton Mills. Arbetarna vid fabriken har under långa perioder inte fått ut sina löner p g a manipulationer av fabriksägarna. När arbetarna demonstrerade den 6 december 1977 för att få ut sina inestående löner stormade en polisstyrka in på fabriksområdet och började ett vilt skjutande. Myndigheterna uppger att elva arbetare dödades, men enligt andra källor är offren betydligt fler. Indira Gandhi har sagt att, »den officiella siffran är bara elva, men arbetare har berättat för mig att det rörde sig om två-tre hundra.» En högre polisofficer i Kanpur medgav i förtroende för en journalist från tidskriften »India Today» att, »våra poliskonstaplar ... är i allmänhet ett skjutgalet gäng, och om deras officer skadades och inte kunde ge order, går dom bärsärk, om ingen annan kan kontrollera dom.» Tidskriften »Frontier» (21.1 1978) menar att detta är den största massakern på arbetare sedan Indiens självständighet.

Trots att händelsen fick en viss publicitet i Indien vägrade delstatsregeringen att tillsätta en undersökningskommission. I det läget avreste tre personer från »Medborgarkommitten för undersökning av Kanpurmassakern» för att göra en undersökning på ort och ställe. Deras rapport finns publicerad i »Economic and Political Weekly» (4.3 1978). Följande artikel är ett sammandrag av deras rapport.

Kanpurmassakern

inget undantag

Vi besökte Kanpur den 7-9 februari 1978 för att på platsen undersöka vad som hade hänt där den 6 december 1977, då ett antal personer hade dödats av polisens kulor på fabriksområdet till Swadeshi Cotton Mills. Under utredningens gång hade vi möjlighet att sammanträffa med ett stort antal personer, däribland polisdomaren och andra regeringstjänstemän, några av fabriken direktörer och även ett stort antal arbetare. Den information vi fick från olika håll gav oss en klar bild av händelseförloppet.

Swadeshi Cotton Mills Ltd kontrolleras av familjen Jaipuria, och den har enligt ledningen genomlevt en rad kriser. Fabriken grundades 1911 av Sir Henry Horseman, men såldes 1946 för 15 miljoner kronor till Mungtu Ram Jaipuria. Den påstods vara den största textilfabriken i norra Indien med sina över 8.000 anställda. Fabriken visade sig så vinstgivande att familjen Jaipuria efter ett antal år var ägare till ytterligare fem fabriker i olika delar av landet. Dessutom grundade de Swadeshi Polytext Ltd i vilket familjen idag äger 30% av aktierna.

Problemen med fabriken i Kanpur började 1974 när ledningen gång på gång underlät att betala arbetarnas löner och även regeringens fordringar på företaget. Ledningen hade också förbrukat arbetarnas pensionsfond och deras försäkringsfond på totalt tre miljoner kronor. Detta var olagligt men regeringen vidtog inga åtgärder.

Från 1974 tvingades arbetarna att använda sig av »gherao-taktiken» för att få ut sina inestående löner (»gherao» är en speciell indisk kampform som innebär att arbetarna »belägrar» exempelvis sin direktör som då inte tillåts lämna platsen förrän arbetarnas krav tillgodosetts). Under 1975 blev gherao en vanlig företeelse.

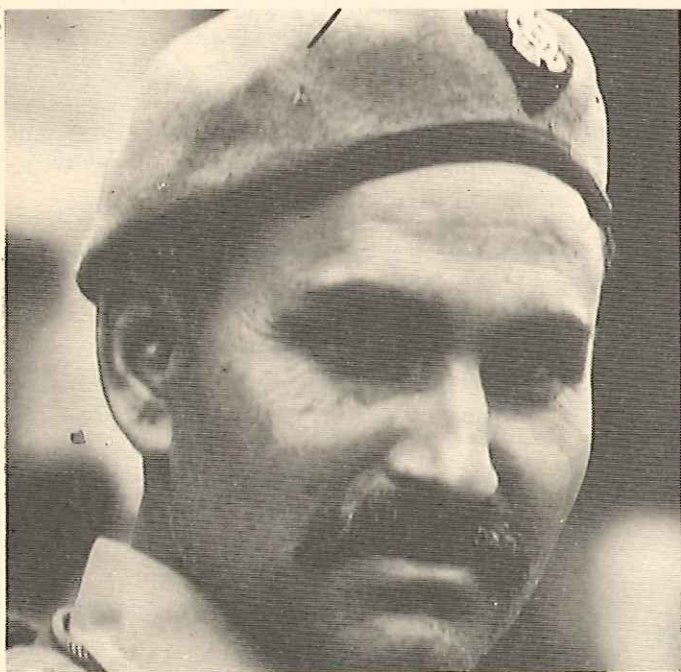
Delstatsregeringen ordnade ett lån åt företaget på tio miljoner kronor i mars 76, men bara efter några månader började företaget åter att inställa löneutbetalningarna. Varför skapar då fabriksledningen dessa kriser? Det finns starka skäl att anta att företagsledningen söker länsa företagens tillgångar, möjligen för att föra över dem till oredovisade konton. Från alla dem vi mötte i Kanpur, direktion, regering och arbetare, drog vi den bestämda slutsatsen att ledningen är inriktad på att pressa regeringen till att tillåta försäljning av aktierna i Swadeshi Polytext till ett högt uppdrivet pris. Dessutom försöker ledningen att föra över halva sin produktionskapacitet från bomull till konstfibertextilier för att därmed kunna öka vinsten kraftigt.

Läget försämrades ytterligare under 1977 och arbetarna tvingades att tillgripa gherao flera gånger för att få ut sina inestående löner. I september belägrade arbetarna en fabriksdirektörs son och svärson, och först då kunde ledningen avtvingas en skriftlig utfästelse att betala ut inestående löner den tionde oktober. Men ingenting hände och arbetarna organi-

serade flera fredliga demonstrationer. Den 24 oktober gick också tjänstemännen ut i strejk.

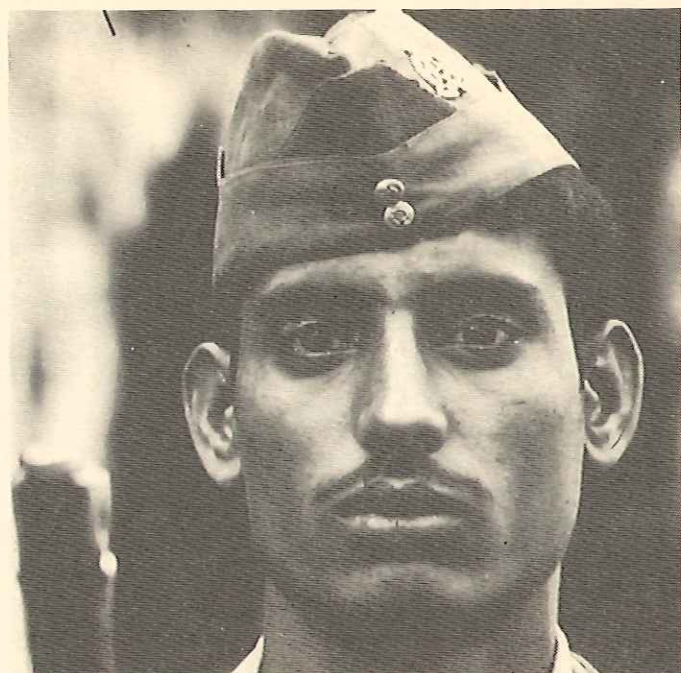
Den 26 oktober 1977 belägrade arbetarna styrelsens sekreterare Agarwal under 54 timmar. Det kan här påpekas att arbetarna organiserade gheraon på ett sådant sätt att produktionen inte stördes. Skiftlagen avlöste varandra. Herr Agarwal belägrades utomhus, nära fabriken kyltank. Nästa dag ingrep polisdomaren och delstatsregeringen i Uttar Pradesh utsåg skyndsamt en förvaltare för företaget och arrangerade samtidigt ett nytt lån på knappt en miljon kronor för omedelbar utbetalning av arbetarnas löner. Dessa pengar täckte delvis arbetarnas stora inestående fordringar. Under beläringen hotade inte arbetarna direktörens liv på minsta sätt. De hjälpte honom att installera en tillfällig telefonförbindelse så att han kunde stå i kontakt med fabriksledningen, och när lönerna till slut utbetalades släpptes direktören dekorerad med blommor. Det var aldrig fråga om att arbetarna hotade honom med våld.

Utnämningen av förvaltaren skapade förhoppningar hos arbetarna att de skulle få ut sina inestående fordringar och i fortsättningen få sin lön regelbundet, var fjortonde dag. Men det visade sig vara tomma förhoppningar. Förvaltaren var bara förvaltare för Kanpurfabriken. Han hade inga befogenheter över de fem andra, framgångsrika fabriker i koncernen, och Kanpurfabriken var redan berövad på sina tillgångar.

När arbetarna fått sina löner den 27 oktober fanns knappt några pengar kvar att betala arbetarnas gamla fordringar eller löner nästa månad. Av den orsaken gav delstatsregeringen den nionde november ytterligare lån på ungefär en miljon kronor för att företaget skulle kunna klara löneutbetalningen nästa dag. Man försäkrade att också till löneutbetalningen därefter skulle ett liknande lån ges. Senare sade man sig inte ha några fonder tillgängliga och ingenting hände. För arbetarna blev läget desperat.

Den ödesdigra dagen, den 6 december, kom två direktörer i ett annat ärende till fabriksområdet. Iyenger, produktionschefen, och Sharma, chef för den kamerala avdelningen »belägrades» av arbetarna från ungefär klockan två på eftermiddagen. Liksom under några dagar innan så var fabriken utan elektricitet den

här dagen. Detta på grund av ett fel i stans kraftverk. De flesta arbetare som kom till sitt skift kunde därför inte arbeta. Bara några få avdelningar var igång tack vare fabriken egen generator. De två direktörerna belägrades på exakt samma sätt som herr Agarwal hade belägrats sex veckor tidigare. De togs till samma ställe på fabriksområdet, nära kyltanken. Två poliser sågs sitta strax intill och ingenting tydde på hotande tumult.

Av de uppgifter vi haft tillgång till framgår klart att en stund efter halv fyra på eftermiddagen anlände en stor polisstyrka under befäl av polisintendent Rai. Det är värt att lägga märke till att någon sådan snabb utryckning inte gjordes den 26 oktober. Polisdomaren var bortrest och hans assistent dök i stället upp. Assistenten är en man som är känd för sina goda förbindelser med familjen Jaipuria.

Så började polisen med intendent Rai i spetsen att tränga in på fabriksområdet. Enligt polisens rapport träffades Rai i huvudet av ett hårt föremål, möjligen en bit järn eller tegel som släppts från ett tak inne på fabriksområdet. Han skadades och polisen som därtills använt tårgas övergick nu till att skjuta skarpt. Polisen rapporterar vidare att skottlossningen pågick i tjugofem minuter, men enligt alla andra uppgifter pågick den i nästan två timmar. Polisen stormade inte bara fram skjutande på fabriksgården, utan klättrade också upp på ett tak och sköt därifrån urskillningslöst mot arbetarna.

På grund av den häftiga skottlossningen försökte de flesta arbetarna ta sig ut bakvägen, klättra över muren på baksidan eller gömma sig i verkstäderna. De arbetare som stod vid sina

maskiner i de avdelningar där det fanns elektricitet anade inte att de skulle bli utsatta för en polischock. De deltog inte i belägringen men tvingades ändå med bajonettens hjälp att komma ut och löpa gatlopp mellan två led av beväpnade poliser. Många fick svåra skador. Detta var en helt opåkallad och kallblodig terroraktion mot arbetare som inget hade att göra med belägringen.

dades. Det finns inga bevis för att de två direktörerna redan hade dödats då. Direktörerna dödades alltså efter det att skottlossningen hade inletts, inte före. Några vittnen till direktörernas död kunde vi inte finna och inte heller kunde myndigheterna ge någon trovärdig förklaring till hur och varför arbetarna skulle ha dödat de båda männen. Denna fråga kräver en noggrann undersökning.

Vi ser det på sin höjd bara som små notiser i pressen: uppgifterna om dödsoffer vid »oroligheter» i Indien. Varje gång rapporterar polisen inga eller ett fåtal dödade och varje gång kommer rapporterna från andra om hundratals saknade. Kanpur är inte det enda exemplet. Vi har här sammanställt uppgifter från tidskriften Frontier och från notiser i den svenska pressen. De talar sitt eget tydliga språk.

Plats	datum	regeringens siffror
Dilli-Rajhara (Madhya Pradesh)	3 juni 1977	10 dödade, 18 skadade
Dhanbad (Bihar)	26 augusti	1 dödad, 6 skadade
Bokaro (Bihar)	28 augusti	1 dödad, 1 skadad
Sahibabad (Uttar Pradesh)	8 september	70 skadade
Mulund (Bombay)	24 oktober	69 skadade
Kanpur (Uttar Pradesh)	6 december	11 dödade, 43 skadade
Lucknow (Uttar Pradesh)	26 december	7 skadade
Madhya Pradesh	5 april 1978	10 dödade, ? skadade
Pantnagar (Uttar Pradesh)	13 april	13 dödade, ? skadade
Agra (Uttar Pradesh)	1 maj	3 dödade, 34 skadade

Polisen samlade ihop nästan tusen arbetare, alla de kunde få tag i. Några tvingades att lasta skadade och döda på polisens lastbilar. Därefter gallrade polisen ut de äldre arbetarna för att sen arresterade hela 231 av de kvarvarande. De arresterade skickades senare till olika polisstationer runt om i stan där en del av dem blev misshandlade innan de nästa dag placerades i fängelset. De skadade som togs till sjukhus fick betala sin behandling själva och de flesta som sen skrevs ut från sjukhuset placerades omedelbart i fängelse.

Vad hände då med de två belägrade direktörerna? Man har länge velat hävda att skälet till att poliserna började skjuta var att de två direktörerna hade mördats. Men det står klart genom den version av händelseförloppet som myndigheterna själva har lämnat att polisen började skjuta när polisintendent Rai ska-

Man måste förstå att arbetarna hade gjort en i princip likadan belägring den här dagen som man gjorde sex veckor tidigare. Man höll till och med på med att upprätta telefonförbindelse liksom förra gången, men det kunde aldrig genomföras på grund av polisens eldgivning. Vidare finns det inga bevis på att någon arbetare gripits för att han hade varit med om att döda de två direktörerna. De hade som individer aldrig varit föremål för arbetarnas vrede, de hölls bara som gisslan till arbetarna kunde få ut sina löner.

De flesta arbetarna släpptes mot borgen i slutet av januari och i början av februari. Enligt uppgift sitter en del fortfarande i fängelse. Uppgifterna om hur många arbetare som dödats går vitt isär. Regeringen uppger att elva arbetare dödats och att 43 skadade togs till sjukhus. Många av de arbetare vi frågade påstod att fler hade dödats och en del sa till och med att de tvingats lasta lastbilar fulla med döda kroppar och att om någon skulle ha räknat kropparna så skulle det ha visat sig röra sig om betydligt fler än den officiella siffran. Dessa uppgifter kräver närmare undersökningar men det står redan nu klart att de döda måste ha varit betydligt fler än elva.

Foto:

Elgin Mills, Kanpur. När arbetarna på denna fabrik fick reda på massakern på sina kamrater sympatistrejkdade de, besökte de skadade på sjukhusen och deltog i begravningarna.

Fabriken är lock-outad sedan den 6 december. Den 7 december erhöll bolaget ännu ett lån på 2,5 miljoner kronor från regeringen och man betalade senare ut en del av arbetarnas inestående löner. Men många tros ha givit sig iväg till sina byar och hela 267 arbetare kom aldrig för att hämta sina löner. Det är möjligt att dessa arbetare inte fått reda på att de har pengar att hämta, men det är minst lika troligt att det bland dessa 267 arbetare finns ett stort antal döda.

Det som hänt i Kanpur, dvs att helt enkelt lura arbetarna på deras välförtjänta löner och avsiktligt minska produktionen är inte en arbetsgivares *enstaka* brott. Familjen Jaipurias förbrytelser visar klart hur korrupta Indiens industrimagnater är och hur de agerar medan regeringen ser mellan fingrarna på deras verksamhet och därmed lämnar fältet fritt. Detta gäller både den förra och den nuvarande regeringen.

Vi har återkommit från Kanpur helt övertygade om att polisens brutala skottlossning var helt oförsvarlig. De ansvariga borde straffas efter en offentlig prövning inför lagen. Det är nödvändigt att det skapas opinion för följande tre krav: *att händelsen prövas rättsligt; att fabriken åter öppnas, och; att fabriken förstatligas.* Varje undanflykt från dessa krav måste betecknas som en försummelse från regeringens sida och som ett tecken på att den står i maskopi med fabriksledningen. Den allmänna opinionen i landet får inte tillåta att de skyldiga går fria.

Den 23 februari 1978.

Nikhil Chakravartty
red, Mainstream

A K Roy
parlamentsledamot

Satish Saberwal
e o professor

SYMPOSIUM OM NYHETSFÖRMEDLING

I förra numret (1/78) presenterades Sydasienskommitteernas symposium om nyhetsförmedlingen om Asien. Datum och ort är nu defintivt spikade: 21-22 augusti i Utrikespolitiska Institutets lokaler i Stockholm. Första dagen kommer att ägnas åt Östasien, bl a hoppas vi på en intressant debatt om Kina och Sydöstasien. Om finanser m m klaffar får vi två långväga gäster: David Bonavia, Far Eastern Economic Review's korrespondent i Hongkong och Alain Bouc, Le Monde's korrespondent i Peking. För att arrangera denna del av symposiet har vi hjälp av Projektgruppen för Asienstudier vid Uppsala universitet. För den sydasiatiska delen hoppas vi på två gäster: Kuldip Nayar, presenterad i förra numret av bulletinen och Ashim Mukhopadhyay, journalist från Västbengalen. Flera diskussionsinlägg är aviserade, bl a om indiska nyhetsbyråer och indiska massmedia, om bevakningen av undantagstillståndet 1975-77 och av det indiska valet i skandinaviska massmedia m m. Vi vill gärna ha kontakt med flera personer som kan skriva »papers» till symposiet.

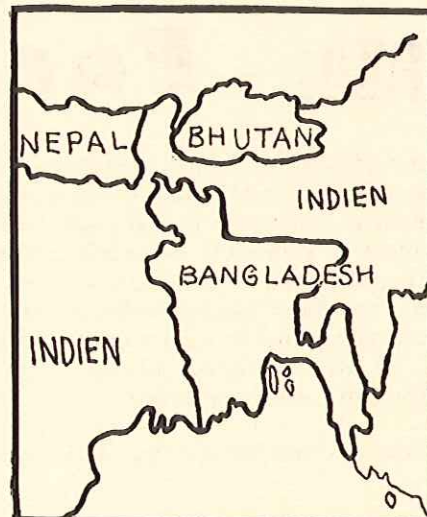
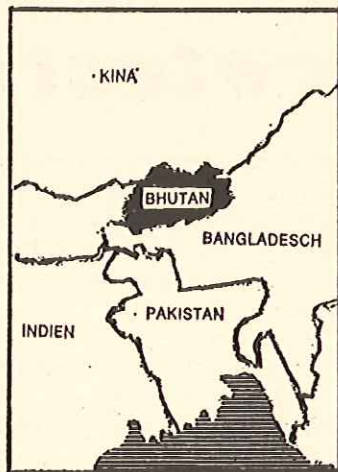
För att vi ska kunna planera det hela vill vi ha in anmälan från dem som tänker följa symposiet i god tid. Vi uppmanar alla att anmäla detta till Karl-Reinhold Haellqvist, Asieninstitutet, Kajsergade 2, DK-1155 Köpenhamn K före den 15 juni.

I förra numret av Sydasiensbulletinen fanns en artikel om ögruppen Maldiverna i Indiska oceanen. Den artikeln kommenteras här av en av våra prenumeranter

Hej!

Jag är en prenumerant i Uppsala som tycker att tidningen är utmärkt. Saklig information och grundliga analyser. Men tyvärr har ett sakfel kommit med i artikeln om Maldiverna i nummer 1/78. Vilingili är inte längre någon fängelseö. Den var det då Tord Wallström besökte Maldiverna och skrev sin bok »Drömmen om en ö». Men sedan några år tillbaka är Vilingili semesterort för charterturister med lyxhotell och restauranger. Vad som har hänt med de politiska fångarna eller var de är idag vet ingen.

*Vänliga hälsningar
Bertil Lintner, Uppsala*

AFTONBLADET

4 maj 1978

SYDASIENBULLETTINEN

PAKISTAN "Islamiseringen" i Multan

POLIS DÖDADE STREJKANDE ARBETARE

Den 29 december 1977 gick arbetarna vid textilfabriken Colony i industristaden Multan ut i strejk. De krävde bättre arbetsförhållanden och retroaktiva löneförhöjningar som kompensation för de 50-procentiga prisökningarna sedan juli 1977. Arbetarna hade förgäves försökt få förhandla med fabriksägaren Muhgis A Sheikh, som är en av Pakistans största industrialister. När Sheikh vägrade förhandla gick arbetarna ut i strejk, trots att all facklig och politisk verksamhet är förbjuden enligt militärregeringens undantagslagar.

Den 2:a januari samlades, enligt de officiella rapporterna, ca 20 000 arbetare till en demonstration. De omringade fabriken och en polisstation och påstås ha angräpat polisen med stenar och försökt ta deras vapen. Polisen sköt då rakt in i folkhopen - »i självförsvar».

Enligt rapporter från arbetarna skadades 3-400 människor allvarligt och 74 personer saknas. Regeringen hävdar att 18 personer dödades, och deras kroppar har lämnats tillbaka till deras familjer. Arbetarna fruktar, att de övriga saknade också är döda och att de begravts i hemlighet.

I ett försök att dämpa protesterna mot dödandet har regeringen tillsatt en undersökningskommission och lovat att ersätta de döda arbetarnas familjer med ca 4 000 kr/person. Men en sådan undersökningskommission kan knappast ge en rättvisande bild av vad som hänt, eftersom den är tillsatt av regeringen och inte innehåller några representanter för de attackerade arbetarna. Deras fackliga och politiska aktivitet fortsätter att vara helt förbjuden enligt undantagslagarna.

BAKGRUND: FACKLIGA TVÅNGSLAGAR

Bara några dagar efter militärkuppen i somras införde general Zia-ul-Haq förbud mot alla strejker och all facklig aktivitet. Den 10 juli förstärktes förbudet till att gälla »varje sorts aktivitet som på något sätt har anknytning till fackföreningar, arbetarföreningar eller någon annan organisation av liknande typ».

Regeringens politik uppmuntrade arbetsköparna att gå till offensiv mot arbetarna. Vissa företag höll inne bonusbetalningar som man redan utlovat, andra slutade ge dyrtidsersättning och andra drog in sådana anställningsförmåner som subventionerad mat eller hyresfria bostäder. Mängder av arbetare avskedades, av politiska eller andra skäl.

Många arbetarfientliga lagar infördes i form av »islamisering» av det pakistanska samhället. »Islamiseringen» innebär inte bara sådana åtgärder som alkoholförbud, utan är först och främst ett sätt att försöka skrämja folket till lydnad. Oppositionella arbetare och studenter har med hjälp av dessa lagar dömts till långa fängelsestraff och till offentliga spöstraff.

Trots general Zias hårda tvångslagar har många arbetare protesterat mot den försämrade levnadsstandard och angreppen på den fackliga friheten. Många arbetare och fackliga ledare har arresterats för att de vågat kräva sina rättigheter. Strejker har förekommit på flera ställen, och i mitten av november bildades en Arbetarnas Samordningskommitté av representanter för olika delar av fackföreningsrörelsen. Pakistans arbetare accepterar inte angreppen på sin levnadsstandard och sina politiska och fackliga rättigheter, och den protest som ledde till den blodiga massakern i Multan är ett uttryck för ett starkt och utbrett missnöje.

— Karin Fridell

SRI LANKA: Fackliga protester

I förra numret av Sydasiabulletinen rapporterade vi om de anti-fackliga lagar som Sri Lanka president Junius Jayewardene försökte genomdriva. Förslaget möttes av starka protester, både inom och utom Sri Lanka, och Jayewardene tvingades att dra tillbaka sitt förslag. Men redan i januari kom ett nytt lagförslag som bl a innehåller kraftiga inskränkningar i strejkrätten och fackföreningarnas förhandlingsrätt. Det ger också arbetsköparna rätt att fritt avskeda arbetare utan ersättning och utan möjlighet att överklaga avskeden.

Jayewardenes nya lagförslag har rivit upp en storm av protes-

ter i landet. Fackföreningsrörelsen som är uppdelad på många förbund med olika partianknytning genomför nu gemensamma protestaktioner. Sexton av de viktigaste fackförbunden ingår nu i den Förenade Fackliga Aktionskommittén, JTUAC, som bl a organiserar »picketing», dagliga demonstrationer, utanför regeringsbyggnaderna.

Fackföreningarna bildar även förenade aktionskommittéer på de enskilda arbetsplatserna. Inför hotet om fackliga tvångslagar står Sri Lankas fackföreningsrörelse mera enad än på flera år.

PAKISTAN

Ali Bhutto dömd till döden i dag

Pakistans förre premiärminister Ali Bhutto dömdes i dag till döden av högsta domstolen i huvudstaden Karachi. Bhutto stod anklagad för mordet på en

naders blodiga oroligheter som utlöstes av det allmänna valet förra våren.

Bhuttos republikanska folkparti vann valet med klar majoritet, men oppositionen hävdade att segern möjliggjorts enbart genom valfusk.

Ali Bhutto har dömts till döden. Politiska bedömare tror att domen i hög grad beror på att Bhutto annars skulle vinna ett kommande val i Pakistan.

— Lahori

Våren i Pakistan har varit fylld av hektiska politiska aktiviteter med demonstrationer till stöd för förre regeringschefen Bhutto och med våldsmättade aktioner från den nya regeringens sida. Militärregeringen har fängslat Bhutto och männen kring honom liksom många i Bhuttos parti Pakistan People's Party (PPP). PPP har i sin tur splittrats och en tidigare minister till Bhutto har tagit med sig en fraktion av partiet över till militärerna. Splittringen har kraftigt försvagat PPP och den visar på partiets opportunism.

I provinserna Punjab och Sindh (Bhuttos hemprovins) har det funnits ett visst motstånd mot militärregeringen trots den nya regeringens åtgärder. Också utomlands har pakistaner demonstrerat på många platser, framför allt mot den dödsdom som fallit mot Bhutto i hovrätten i Lahore. I Stockholm demonstrerade omkring åttio pakistaner den 24 mars mot militär-diktaturen i hemlandet.

Men militären tycks ha bestämt sig för att eliminera Bhutto från den politiska scenen för all framtid. Den 28 mars utfärdade regeringen ett pressmeddelande som spritts via ambassaderna utomlands. I det summerar man domslutet i Lahore, den dom som fann Bhutto och tre säkerhetsmän skyldiga till att ha planerat och genomfört ett mordförsök på en politisk motståndare under den tid Bhutto var premiärminister. Offret undkom men i stället dödades offrets far. De tre säkerhetsmännen tillhörde en para-militär styrka på 30.000 man, skapad av Bhutto i syfte att tysta oppositionen och kritiken mot honom. Nu dömdes de tre, liksom Bhutto, till döden.

Som kronvittne i rättegången framträdde förre chefen för Bhuttos säkerhetsstyrka samt ett lägre befäl. De hade båda två benådats mot att de nu framträdde som vittnen.

Det finns fler egenheter i det här målet. En är att rättegången togs upp i hovrätten direkt utan att först ha prövats i lägre rätt. En annan är att bevisningen mot Bhutto enbart grundar sig på den förre säkerhetschefens vittnesmål som säger att det var Bhutto som personligen beordrade honom att utföra mordet.

Bhutto har överklagat till Högsta Domstolen och i sin inlägga säger han att hovrätten i Lahore var jävig och att den stod under inflytande av chefen för den nya militärregeringen, general Zia-ul-Haq. General Zia-ul-Haq hade redan före domen förklarat att Bhutto var kriminell och en mördare. Målet ska nu upp i Högsta Domstolen den 20 maj.

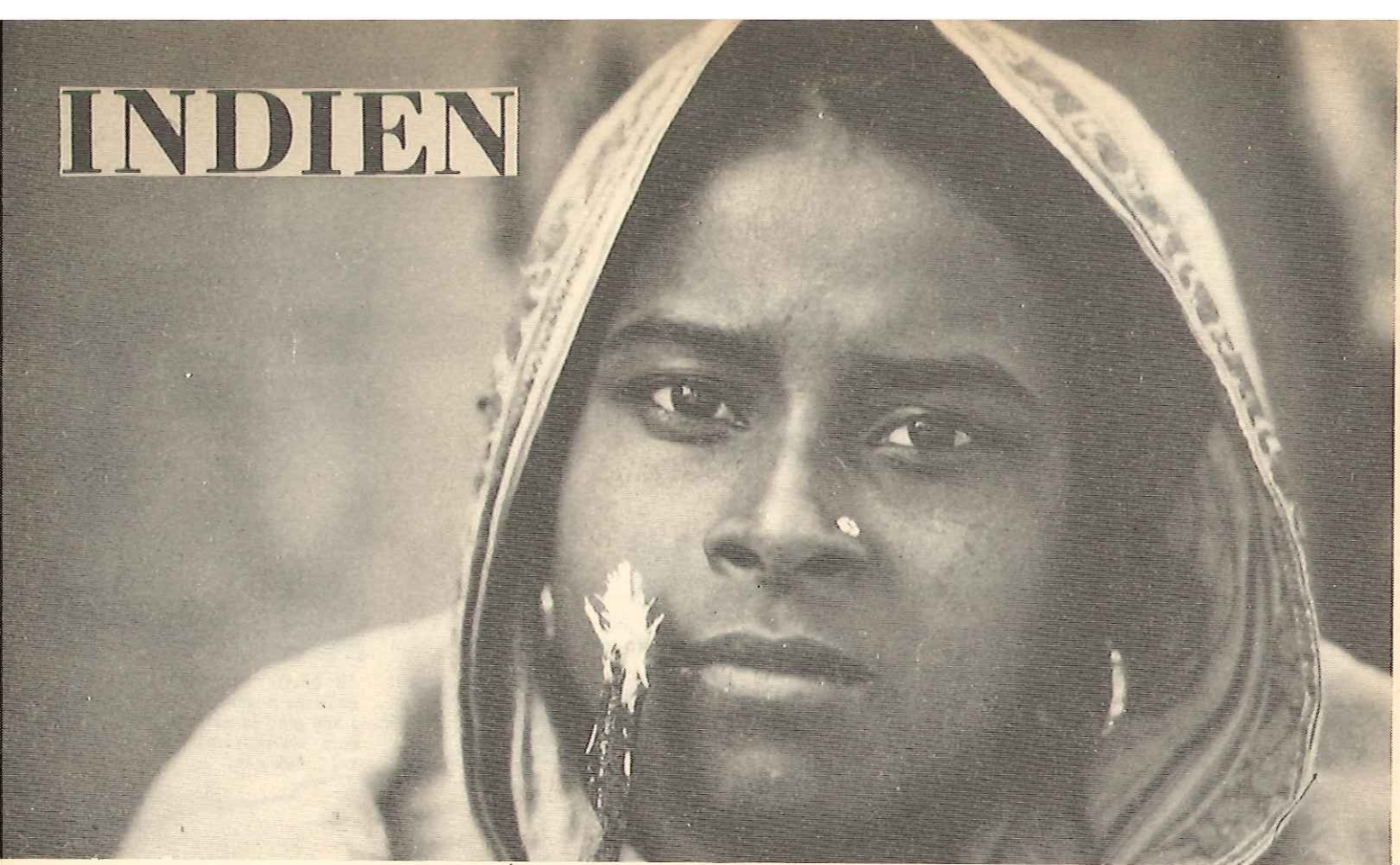
Militärregeringen har framgångsrikt stötts av medelklassen i städerna, den klass som var grunden för aktiviteterna förra året mot Bhutto. Politikerna i Pakistans Nationella Allians (PNA) har uttryckt sin tillfredsställelse med militärernas hårda linje gentemot Bhutto. Och utbrytarna ur PPP har förklarat att de är villiga att ingå i en »nationell regering» i den form som general Zia-ul-Haq föreslagit. Utbrytarna har också anklagat Bhutto för övergrepp och vanstyre.

Det står helt klart att alliansen mellan militärerna, monopol-kapitalisterna, jordherrarna och medelklassen i städerna är beredd att gå så långt som behövs för att likvidera Bhutto och »bhuttoismen». Det är nu bara internationella hänsyn som kan få dem att inte verkställa dödsdomarna. Inom militären finns knappast något stöd för Bhutto. De breda massorna av bönder och arbetare som var grunden för Bhuttos stora valseger 1970 är inte i stånd att hävda sig idag. Den gången fick Bhutto stöd att genomföra stora sociala och ekonomiska reformer, men han förmådde aldrig gå längre än byråkratin bestämde. Bhutto underlät att förlita sig på böndernas och arbetarnas militans för att nå målen. Han förlorade sig snart i den traditionella maktpolitiken där han rumsterade i sann feodal anda gentemot sina motståndare. Bhuttos PPP fylldes av ja-sägare, verserade kriminella och karriärister som förrådade vad som fanns av uppriktig kader.

Så när Bhutto föll fanns det knappast någon som kunde sätta igång någon landsomfattande aktion för att rädda honom. Hans makttillträde var uppseendeväckande, hans fall tillhör redan historien.

INDIEN

Manju Devi

– Kalle Kjellman

Manjudevi är arton år. Hon är söt, liten och späd med svart långt hår. Hon är vänligheten själv, omtänksam och rar. Hon är gift sen fem år och har tre barn. Det blir säkert fler, men över det bestämmer inte hon, utan Gud eller möjligen Budpal, hennes man. Hon ingår med sin familj i en storfamilj med totalt elva vuxna och sju barn. Men det är ingen riktig storfamilj för man har tre små lerspisar att koka maten på, så det är tre hushåll och det är Manju noga med att påpeka. Manju har lätt för att skratta och skämta och hon är säkert mycket klipsk. Hon lärde sig spela »Mastermind» på ett kick, och kallade dom som inte hade lika lätt att lära för »Minimind».

Manju räknar sig till de små i samhället. Hon är fattig, kvinna och ung. Hon går i slitna sari och äter torftig mat, men hon har det ändå bättre än sina grannar. Budpal är busschaufför men grannarna är rikshaförare, lantarbetare och ofta arbetslösa. Grannarna är av låg kast men Manju är av hög. Dom bor i hyddor av lera och vass, men Manju bor i riktigt hus med tak av cement och armeringsjärn. Men skillnaden är ändå inte stor. Tills helt nyligen bodde Manju själv i en fallfärdig hydda, men Budpal fick ett magert banklån och de lät bygga sitt hus. Men än saknas dörrar, och puts både ute och inne, och taket läcker vid regn. Det blir en liten sjö alldeles vid husaltaret, trots cement och armeringsjärn.

Manju tillbringar mesta tiden med barnen och kvinnorna i storfamiljen. Dom tar väl hand om sina egna och

varandras barn. Männen är borta och arbetar. Budpal kör buss. Hans arbetsschema är sådant att han i genomsnitt bara kör tre timmar per dag, men ändå är han borta hela dagarna och varannan natt. Han sover då i bussen. Manju får mest klara sig utan honom och sällskap saknas ju inte. Hon har t ex sin egen mor och syster i storfamiljen. Normalt lämnar en kvinna sitt hem och de sina när hon gifter sig, men i Manjus fall följde hennes mamma med, och hennes yngre syster och Budpals yngre bror spanade in varandra och gifte sig i ett »kärleksäktenskap». Till skillnad från Manjus normala, »arrangerade» äktenskap.

Manjus dagar flyter lugnt. På morgonen kokar hon te och senare på dagen lagar hon lunch och middag. Hon mal starka kryddor mellan två stenar, hon knådar deg i ett vackert mässingsfat eller kokar ris. Matlagningen tar lång tid och hon har också många andra bestyr. Hon sopar med en kvast, diskar med sand och aska, och tvättar kläder med Surf, men hela tiden är barnen kring henne, och hon ger dom mycket tid och kärlek. Visserligen höjer hon ofta handen som för att slå dom, men det är bara en ritual. Det vet barnen väl men det kan ändå få dom att lyda. Om det är kväll och Budpal ska komma hem så inväntar hon honom. Hon kan inte äta före Budpal, sådan är tradition. Men ofta kommer inte Budpal trots att han borde komma, och Manju sitter och väntar med kallnande mat. Kommer han så äter han och sen hon, om inte äter hon till sist i sin ensamhet.

Manjus barn är sjuka alla tre. Den äldsta på fyra år har för stor mage, den mellersta har vit urin och är alltid sjukligt hungrig. Den minsta, fyra månader är sjuk och undernärd och ser ut som en gubbe i ansiktet. Han smackar många timmar varje dag på Manjus bröst, men mjölken räcker ändå inte till. Nån gång kan Manju be sin man att köpa med sig medicin till ett av barnen, och han kan då komma hem med en grumlig flaska för två kronor, som ingen vet vad den innehåller och som ingen nytta gör. Eller så kan han komma hem med några tabletter antibiotika med instruktioner på engelska som ingen förstår. Dosering och behandlingstid går på en höft, men det är inte Budpals eller Manjus fel. Det är apotekarnas, läkarnas och sjukvårdens fel. I det större samhället intill byn finns både bra och dåliga läkare, men det är svårt för Manju och Budpal att veta vem som är vem. Men en sak är säker. De går inte till den läkare som med en spruta förklarade bägge benen på Budpals systerdotter.

Manju har fött sina barn i sin säng i den hydda hon då bodde i, men många av byns kvinnor föder sittande på två tegelstenar. Manju fick hjälp av två kvinnor, bägge av låg kast, den ena »oberörbar». När barnet kommer fram tas det omhand av den »oberörbara» kvinnan, som inte får beträda Manjus hem i något annat ärende än just detta. Det är också hon som skär av navelsträngen, och bär ut trasor, blod och avföring. Hennes normala arbete är att sopa byns gator och när byborna betalar henne för hennes tjänster later dom myntet falla ner i hennes hand för att slippa röra henne. Manju själv betraktas som oran tio dagar efter förlossningen och det är först efter några renande ceremonier som hon återgår till det normala livet, att laga mat mm. Manjus två sista barn kom väldigt tätt, bara femton månader emellan. Dom har tårt på Manjus krafter och hon skulle nu vilja vänta ett par tre år på nästa barn, men som sagt, det är inte Manju som bestämmer.

Den enda egentliga möbel Manju har är just sängen hon föder i. Den kallas »charpai», fyrfoting och består av en ram av trä med flätad snörbotten. I den sover Budpal, Manju och det minsta barnet. Sängen är trasig i botten. Repen har frätts sönder av småbarnens urin och sängkläderna är värre ända. Manju lever i smuts. Hela byn är oerhört smutsig med stillastående avloppsvatten, osannolika lervälningar, flugor, trebenta katter och skabbiga hundar som på mornarna äter upp byinvånarnas färska skit och som på kvällarna smyger in i hyddorna för att slicka faten. Men mitt i denna smuts finns en indisk renlighetsuppfattning. Manju kastar bort en halvåten portion och håller ut innehållet i ett till hälften druckat glas. Hon sköljer munnen omsorgsfullt innan hon äter och efter, och hon tycker att det är mycket smutsigt hos grannarna.

Det är nog sant att det är smutsigt hos grannarna. Det är nog sant att det är smutsigare där än hos Manju själv, men skillnaden är inte så stor och det är nog snarare den »smuts» som dom lågkastliga alltid får dras med, som Manju menar.

Manju omges av många restriktioner. Hon måste tjäna sin man och hon visar sin respekt för honom genom att t ex aldrig nämna hans namn. Hon måste göra omskrivningar och t ex säga Kamals pappa istället. Det är en självklarhet att det är Budpal som bestämmer och Manju som lyder, men deras förhållande verkar ändå bra. Manju blir glad när Budpal kommer hem. De samtalar och skämtar, och Budpal leker med barnen, men det är Manju som tar ansvaret för dem och sköter grovjobbet. Alla ömhetsbetygelser mellan Manju och Budpal sker i det fördolda.

Om Manju varit gift med yngste sonen i huset hade hon varit tvungen att skyla sitt ansikte med sarin för alla sina fyra svågrar. Men nu är hon gift med den äldste och behöver inte skyla sitt ansikte för någon av dom, men väl för äldre manliga bekanta till familjen. Manju ger sig sällan hemifrån, mer än några få meter. Hon behöver inte arbeta utanför hemmet som många grannkvinnor, och det är hon stolt över. Maten handlar Budpal eller någon annan i storfamiljen, och vill Manju köpa en ny sari behöver hon inte vänta länge förän någon kringvandrande byhandlare dyker upp utanför hennes hus.

Manju är en ung kvinna av hög kast och hon bör som sådan hålla sig i skinnet. Att cykla, röka eller dricka sprit är inte att tänka på. Ett av de få nöjen Manju ändå har är att gå på bio. Hon klär sig då i den finaste nylonsarin, sätter en röd punkt i pannan och rött i mittbenan, och åker med sin man eller någon annan i storfamiljen i riksha till det större samhället en kilometer från byn. Manju går på bio några gånger varje år och hon tycker alltid filmerna är bra och att filmstjärnorna är mycket vackrare och mer ljushyade än hon själv är.

Budpal har 225 kronor i månaden som busschaufför och det mesta av det går till Manjus hushållskassa. Men Budpal tjänar också svarta pengar, ungefär lika mycket som lönen. Han och hans konduktör har en överenskommelse. Dom delar lika på den förtjänst som uppstår när inte alla passagerare får biljetter. Dom lurar med andra ord bussägaren, men det är något helt normalt och bussägaren är en rik man som lurar många andra. Sina svarta pengar behåller Budpal för egen del, för dom köper han sprit. Han är berusad nästan varje kväll. Manju kan någon gång bli bitter att Budpal super upp halva inkomsten men normalt tar hon det med jämnmood. Manju är Budpals hustru och ingen annans. Hon älskar honom och gör det hon är förpliktigad att göra. En skilsmässa vore orimlig och omöjlig. Manju klagar inte i onödan. Hon skrattar åt sin mans vingliga gånd och sluddriga tal, och likaså åt hans svarta affärer. Samhället är fullt av korruption och mygel, och Manju har flera exempel på nära håll. För några år sedan råkade Budpal köra ihjäl en person. Han gick till polisen och sa som det var, men polisen menade att han skulle glömma hela historien och Budpal såg ingen anledning att insistera.

Därpå anhöll polisen en annan person för olyckan och påstod att det var han som hade kört bussen. Dom hade en gås oplockad med honom men ingenting emot Budpal. Det finns många andra exempel. En av Budpals bröder är också busschaufför och tjänar svarta pengar på exakt samma sätt som han. En annan av hans bröder är anställd av busschaufförernas fackförening för att i ett vägskäl anteckna de tider bussarna passerar på. Om bussarna är försenade skall bussägarna betala extra, inte till chaufförerna utan till just fackföreningen. Men denna Manjus sväger har en svart överenskommelse med bussägarna att inte skriva upp de verkliga förseningarna utan förminska dom i sin bok. Följden blir att bussägarna istället för att betala en summa till fackföreningen betalar knappt hälften till Manjus sväger.

Ett annat exempel är Budpals sväger som i ett bråk om jord dödade en person. Polisen grep honom men efter att han betalt 2000 kronor i mutor släpptes han. Det var ett mycket kännbart utlägg för honom, han var tvungen att låna alltsammans.

Manjus minsta barn är sjukt, kanske dödssjukt, och hennes man riskerar att brytas ner av spriten. Men Manju oroar sig inte i förväg. Hon tar dagen som den kommer och lever ett vad det tycks lugnt och harmoniskt liv. Skulle något hända får hon lita till storfamiljen eller till sina barn, om dom är tillräckligt gamla. Det är dom som är hennes trygghet i ett kaotiskt samhälle.

Bangladesh: *Tortyren fortsätter*

I Bangladesh finns enligt Amnesty International mellan 10- och 15 000 politiska fångar. Många av dem tillhör det Nationella Socialistpartiet JSD. En av dess ledare, överste Abu Taher, avrättades sommaren 1976, och i november 1976 arresterades en annan av partiets förgrundsgestalter, Sirajul Alam Khan. Vi publicerar här ett utdrag ur ett brev från en JSD-ledare i Bangladesh adresserat till en av hans partikamrater i Sverige. JSD har nyligen konstituerat sig i Sverige och planerar här en kampanj för de politiska fångarna i Bangladesh.

Bangladesh 28/2 1978

....2 JSD-medlemmar från Tangildistriktet arresterades den 15 februari. De heter Altaf, korpral i flottan, och Khandakar Batan. Korpral Altaf mördades i allmän åsyn mitt på dagen sedan han arresterats. Han hade dömts i sin frånvaro vid samma hemliga militärrättegång som överste Abu Taher och 14 andra ledare.

Tortyren fortsätter lika mycket som förut. På många ställen har armeläger och läger för president Zias privatarmé (Police Armed Battallion) upprättats i byarna. Förra månaden mördade regeringsstyrkor 5 JSD-medlemmar i Tangil, och i Zinaidaha mördade de 4 JSD-medlemmar. I fängelserna i Dacca, Rajshani och Comilla har regeringen mördat omkring 500 soldater som var aktiva vid revolten den 2 oktober 1977.

Regeringen säger att den ska upprätta demokrati, men den gör inget för att åstadkomma det. Zia har i stället bildat ett parti: JAGDAL (Nationella Demokratiska Fronten), som har godkänts av regeringen. JAGDAL stöds inte av några andra än Zias trogna och det skapades av Zias rådgivare.

*Sirajul Alam Khan (JSD-ledare, se ovan) är nu i fängelset i Mymensingh. Han har ännu inte fått den särbehandling han har rätt till som politisk fånge, han behandlas som en vanlig fånge. Han måste bära fångkläder. Han får nu träffa sin mor, syster och bröder en gång i månaden. För två månader sedan var hans tillstånd mycket dåligt. Han lider av magsår, gallsten, sinusit och hjärtbesvär. Men han har ännu inte fått någon medicinsk behandling. Regeringen har tillsatt ett medicinskt råd med tre läkare. Dessa har begärt av regeringen att han ska få bättre behandling omedelbart, men har inte fått något svar. Och hans mor har väddjat till regeringen och folket att han ska få bättre vård, vilket har publicerats i en dagstidning här**

Ziaur Rahman

BANGLADESH

Politik med gas i botten

– Sten Jonsson

Flera hundra personer har avrättats i Bangladesh sedan kuppförsocket mot presidenten Ziaur Rahman i oktober 1977 framgår det av en rapport som Amnesty International nyligen har publicerat. Enligt andra källor i Dacca är antalet avrättade uppemot 700. Samtidigt underhandlar ett amerikanskt storbolag med regimen i Dacca om industriinvesteringar, som tycks bli de största någonsin i Sydasiens. Projektet, som beräknas kosta 800 miljoner dollar, avser en anläggning för bearbetning av landets rika gasfyndigheter.

Denna artikel, som är baserad på en artikel i den indiska tidskriften »Economic and Political Weekly» (den 25.4 1978), pekar på ett möjligt samband mellan dessa två skeenden.

Amnesty International har nyligen publicerat en rapport om det politiska förtrycket i Bangladesh. Den ger en mycket detaljerad beskrivning av de olika undantags- och säkerhetslagar, många från Sheikh Mujibur Rahmans dagar, som används för att kontrollera oppositionen mot Ziaur Rahmans militärregim.

Antalet politiska fångar beräknar Amnesty till 10 000 – 15 000. Enligt EPW (Economic and Political Weekly) är det troligen en underskattning. En stor del av fångarna har suttit i fängelse sedan Mujib-tiden, de flesta utan att någonsin ha förts inför en domstol. Men det är inte bara politiska fångar som på olika sätt hålls fängslade utan dom och rannsakan. Uppgifter pekar mot att bara en fjärdedel av alla fångar i de bangladeshiska fängelserna verkligen har dömts. Visserligen har den nuvarande regeringen i flera omgångar frisläppt fångar, främst sådana som arresterades under Sheikhs tid, men Amnesty räknar med att minst lika många har arresterats på politiska grunder under samma tid. Många arresterades dessutom på nytt så snart de släpptes.

Det militära kuppförsocket i oktober 1977 följdes av en arresteringsvåg. Regimen passades på att olagligförklara tre politiska partier, bl a Jatiyo Samajtantrik Dal (JSD) och det Moskva-trogna kommunistpartiet under ledning av Moni Singh. JSD är det parti som anses vara mest utsatt för förföljelser, och har troligen tusentals partiarbetare och sympatisörer i fängelse. Amnesty har bl a kraftigt reagerat mot att regimen förberett åtal av de sedan länge fängslade ledarna för JSD, för upprorsförsök mot den föregående regimen.

Amnesty har också kraftigt protesterat mot de omfattande och mycket summariska avrättningarna av framför allt soldater som anklagats för delaktighet i det senaste kuppförsocket i oktober. Officiellt har regimen erkänt att 37 personer

hängts eller arkebuserats efter militära och hemliga »rättegångar». I verkligheten har många fler avrättats. Amnesty uppger »minst 130 och kanske flera hundra». Uppgifter i Dacca tyder enligt EPW på 600 – 700 avrättningar, vid sidan av de 230 soldater som dödades under själva kuppen. Bangladesh har kvalificerat sig som den för ögonblicket blodigaste regimen i Sydasiens.

Det är inte bara inrikespolitiska skäl och självbevaringsdrift som ligger bakom Ziaur Rahmans hårda tag mot oppositionen. Bakom honom döljer sig stormaktspolitiska, strategiska och ekonomiska intressen.

Stormaktspolitiska intressen.

Efter Mujib-regimens fall i augusti 1975 har Bangladesh utrikespolitiskt orienterat sig mot i första hand USA och Storbritannien, och vänt sig från Sovjet och Indien. I vilken mån Västmakterna var inblandade i kuppen mot Sheikhen är oklart. Vad som däremot är klart är att flera strategiskt viktiga program för inre säkerhetstjänst, telekommunikationer och militärutbildning länkade till USA och England nu återupptagits efter avbrottet under Mujibur Rahmans tid. På topp tjänster inom säkerhetspolisen och inrikesministeriet sitter nu personer med ett förflutet i den tidigare pakistanska förvaltningen, tränade av USA och med goda kontakter med Västmakterna. England har åtagit sig att för ett tiotal miljoner kronor utveckla Bangladeshs polisradionät. Inom kort kommer alla landets polisenheter att vara kopplade till ett högeffektivt sambandssystem. USA hade i början av 70-talet ett liknande program på gång, men det stoppades av den amerikanska kongressen, sedan bl a CIA tvingats avslöja att programmet också var avsett för underrättelseverksamhet för USA:s räkning.

Sedan 1976 tränas bangladeshiska officerare vid amerikanska baser. England är på väg att starta en militär utbildningsanstalt i Savar utanför Dacca, på samma plats som Sheikh Mujibs beryktade säkerhetstrupper, Rakhi Bahini på sin tid tränades av indiska officerare. De brittiska militära rådgivarna anses inte bara ha rent utbildande uppgifter. Flera av medlemmarna i gruppen lär tillhöra brittiska armens speciella flygbrigad, SAS, en styrka som är specialiserad på att slå ner motståndsrörelser. Den är fortfarande verksam på platser som Oman, Malaysia och Nordirland. Bedömare i Dacca antar att en av gruppens uppgifter blir att komplettera den illa fungerande bangladeshiska säkerhetstjänsten och ge Västmakterna information om den bangladeshiska armens lojalitet mot Zia. Det är av största vikt att veta om och när han faller, och vem man ska satsa på vid en eventuell kupp.

Gas att hämta.

Bangladesh har stor politisk och strategisk betydelse men har tidigare inte lockat till sig mycket av det internationella kapitalet. Under den pakistanska tiden var det utländska intresset mycket svagt. 1971 uppskattades de totala utländska investeringarna i det nyblivna Bangladesh till totalt 30 miljoner dollar. De avsåg främst farmaceutisk industri, försäkringsbolag, banker och några gamla engelska te-plantager. Men just nu överväger ett amerikanskt bolag att göra en av de största investeringarna i Sydasiens genom tiderna. Bolaget, International Systems and Controls Corporation of Houston, förhandlar med militärregimen om en anläggning för bearbetning av naturgas för omkring 800 miljoner dollar. Bangladesh har mycket stora tillgångar av naturgas av hög kvalitet. Anläggningen kommer att förtäta gasen till vätska för enkel och behändig transport ut ur landet. Bangladesh kommer inte bara att förlora betydande delar av sina fåtaliga naturtillgångar på ogynnsamma villkor. Anläggningen är också mycket farlig med oöverskådliga konsekvenser vid en eventuell explosion. Bolaget ifråga är en multijätte med intressen i Sydamerika och Algeriet. Att man hittills har tvekat inför satsningen beror enligt EPW på bristen på säkerhet och stabilitet i Bangladesh. Zia anses inte ha läget under kontroll och man misstänker alltmer att han inte heller besitter den fasthet och styrka som krävs.

Också brittiska intressen är djupt indragna i gasexploateringen. Bl a hägrar jättebeställningar på tankbåtar för gastransporter, som kan rädda sysselsättningen på de brittiska krisvarven. På samma sätt har omfattande leveranser till det tidigare nämnda polisradioprojektet skapat sysselsättning inom den engelska teleindustrin.

Svårt val för Zia

De utländska kraven och förväntningarna på Zia och hans regim är alltså stora. Det är i detta sammanhang man bör se hans våldsamma och blodiga svar på kuppöversöket i oktober. Han måste sätta sig i respekt både hemma och utomlands för att inte inbjuda till alternativa lösningar. Frågan är om han kan leva upp till förväntningarna att göra landet »säkert för investeringar». Kanske skulle det krävas en ny

Suharto, mannen som med amerikanskt stöd och genom slakt på en halv miljon människor öppnade Indonesien för oljebolagen på 60-talet. Men Zias ställning är annorlunda och hans redskap, polis och arme, är i varje fall för närvarande svagare och mer splittrade. Just nu genomför han en svår balansakt på väg mot någon form av legitimering av sin regim. Kraven på en återgång till civilt styre har kommit både från försvarsmakten och de flesta politiska partierna. Försvaret menar att Zia antingen ska lämna sin befattning som överbefälhavare, och därmed sin militära makt, eller avstå från presidentmakten. De etablerade politikerna kräver full återgång till en parlamentarisk demokrati enligt den ursprungliga konstitutionen från 1972. Zia vågar inte avstå vare sig sin

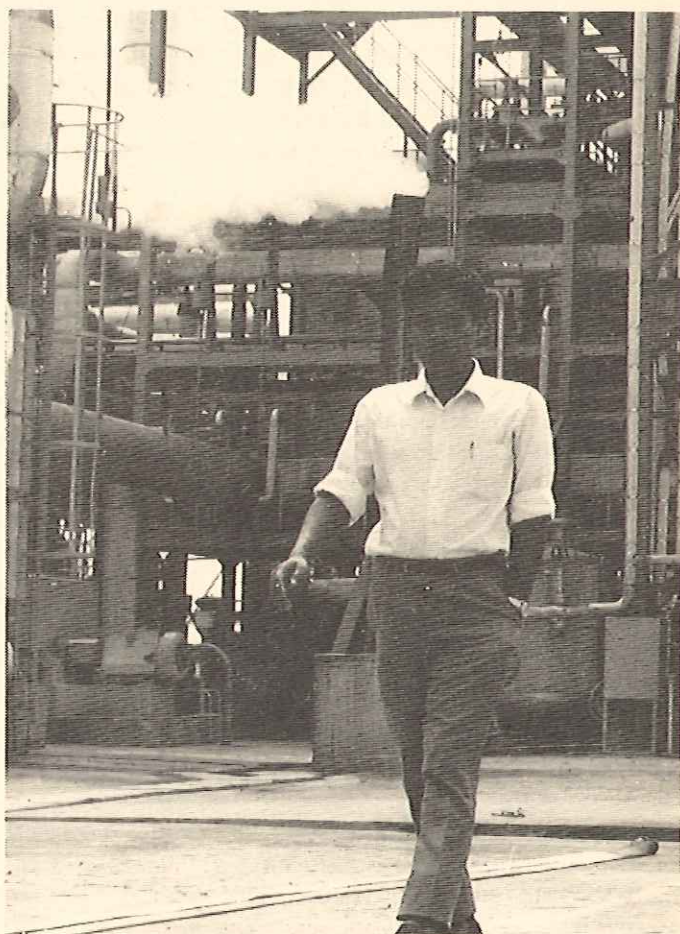

Foto: Börje Ljunggren

militära position eller ett presidentämbete med avgörande makt enligt fransk modell. Efter mycket tvekan har han nu lanserat ett nytt parti, JAGODAL (Jatiyatabadi Ganotantik Dal = Nationella Demokratiska Partiet). Förhoppningarna att göra partiet till en front med stöd av flertalet etablerade partier har i allt väsentligt grusats. Det är i spetsen för detta svaga parti som Zia avser att gå till val i de utlovade allmänna valen i december i år. Idag är det Zia som dikterar de formella villkoren för såväl den politiska verksamheten, som valets och konstitutionens utformning. Men det är inte alls omöjligt att han, liksom sina föregångare under den pakistanska tiden, kommer att hamna i en allt ohållbarare situation, trängd av garvade politiker, militära intrigörer, utländska intressen och ett växande politiskt medvetande bland folket. *

För rättvisa i Indien !

Archana Guha är förlamad från midjan och neråt efter tortyr av polisen 1974. Hon var inte ens politiskt aktiv, vilket visar på besinningslösheten i myndigheternas jakt på kommunister och andra oppositionella. Idag får hon hjälp av Legal Aid Committee för att dra sina torterare inför rätta. Den rättegången inleddes i höstas.

Att skicka pengar till Indien, är det särskilt klokt? Jo, i vissa fall, tror vi i Sydasienskommittéerna. Därför beslöt vi på vår kongress i början av mars att starta en insamlingsaktion till Legal Aid Committee (»Rättshjälpskommittén») i Calcutta. Legal Aid Committee arbetar sedan 1973 för upprättelse åt offren för den politiska terrorn i Västbengalen. Organisationen startades på initiativ av en grupp jurister och dess verksamhet ger terrorns offer och deras anhörige ekonomiska och juridiska möjligheter att ställa sina förtryckare inför rätta.

Att ställa sina förtryckare inför rätta ger dessa människor inte bara chansen till moralisk upprättelse. Blir de åtalade fällda så har deras offer betydligt större möjligheter att få ekonomiskt stöd, om än blygsamt, från stat och kommun.

Men har då indiska domstolar någonsin gjort sig kända för att ta de förtrycktas, de obemedlades parti? Nej, knappast! Ändå tror vi att den möjligheten nu har kommit i delstaten Västbengalen. Där regerar ju en vänsterregering sen i juni förra året, och de nya makthavarna har satt igång med att utreda missförhållandena på den tiden Kongresspartiet regerade. Rättegångar har inletts mot polis och fängelsepersonal, och i en del fall har folk suspenderats i väntan på utslag. Delstatsregeringens nye chef, Jyoti Basu, säger så här:

Det gäller inte bara att ställa folk inför rätta. Det viktigaste är att vi får fram i ljuset den terror som rådde under de här åren. Får vi fram sanningen om vad som hände då, så är det en fingervisning till framtida tyranner att vara lite mer försiktiga samtidigt som folket kan dra viktiga lärdomar.

Den här typen av rättegångar har alltså stor politiska betydelse: för varje rättsfall som Legal Aid eller någon annan drar igång så avslöjas ytterligare en bit av det våldsmättade politiska spelet under Kongressregimen. Dessa konkreta exempel bety-

der nog ofta mer än årtal av teoretiska studier av samhälle och politik, studier som fattiga bönder och arbetare ändå aldrig kan genomföra eftersom de varken har råd till det eller kan läsa. Men är de själva offer för den politiska terrorn så kan de gå till Legal Aid Committee. Där får de rådgivning, skrivhjälp, hjälp med att ordna advokat osv--så långt den lilla kommitténs pengar räcker.

Därför uppmanar vi alla, men kanske framför allt våra egna medlemmar och sympatisörer, samt Sydasiensbulletinens prenumeranter, att ge sitt bidrag till vår insamling. Varje tia får genom Legal Aid långt större betydelse än vad den kan ha för oss här hemma. Varje hundralapp är en bit av uppbyggnaden av en politisk medvetenhet och fungerar därmed som en mycket god form av hjälp till självhjälp! Vet man vad som är fel, då har man tagit första steget mot att göra något åt saken.

Som bilaga till detta nummer av Sydasiensbulletinen finns en folder om insamlingen samt ett inbetalningskort. Använder ni annat inbetalningskort så märk talongen »Legal Aid.» Insamlingen administreras genom frivilligt arbete av kommittémedlemmar i Malmö-Lund och pengarna går alltså oavkortat till Legal Aid Committee i Calcutta med vilka vi har nära personliga kontakter. Insamlingen står också i överensstämmelse med Sydasienskommittéernas målsättning

*

GE DITT STÖD TILL INSAMLINGEN! Postairo 16 23 6 - 2

INDIEN

Bärare organiserar sig

– Anil Awchat

I förra numret av Sydasiabulletinen ingick en artikel om bärare i den indiska staden Poona. Här fortsätter vi med Anil Awchats rapport.

Så snart någonting ska lyftas, bäras eller forslas är det de män som kallas *hamaler*, alltså bärare, som man kallar på. Allting i staden, varenda sak, passerar många hamalhänder. Hamalerna är fattiga och obildade. Deras arbetsgivare, köpmännen, är rika och har politiskt inflytande. Genom att bilda en fackförening, som heter Hamal Panchayat, har hamalerna på flera sätt förbättrat sin situation. De har under de sista 20 åren organiserat 6 strejker och handelsmännen kan inte längre lika enkelt som förr terrorisera dem.

Hamal Panchayat, hamalernas fackförening grundades 1955. Man berättar att en dag då några hamaler satt utanför en restaurang och drack té kom det några kvinnliga gatsopare i nya kläder förbi. Gatsopare tillhör en av Indiens lägsta kaster och deras kläder består vanligtvis av trasor. Kvinnorna berättade att deras arbetsgivare, kommunen Poona, hade tillmötesgått deras krav på nya kläder. Hamalerna förstod att dessa kvinnor hade nått framgång genom att gå samman och bilda sin egen organisation.

Efter att ha haft kontakt med lokala politiska partier och samtal med INTUC (India National Trade Union Congress, dvs kongresspartiets fackföreningsrörelse), beslutade man sig för att gå till Baba Adhav, en socialt aktiv läkare. Adhav lade ner mycket arbete på att få igång organisationen, och bärarna höll fast vid sitt fack, trots arbetsgivarnas splittringsförsök.

Stark sammanhållning

De flesta hamaler är Marathas, hemmahörande i delstaten Maharashtra, i vilken Poona ligger. Vissa spänningar finns mellan Marathas och arbetare som har kommit till Maharashtra från fattigare delstater. De borgerliga partierna försökte lura bort Maratha-hamalerna ifrån facket genom att vädja till regional patriotism, men det misslyckades. Vid ett statsägt lager försökte en Kongressparti-ledare starta ett separat fack för Deshmukh-Marathas, som står högt i det lokala kastsystemet. Också det misslyckades. Några arbetsledare bad det regionala halv-fascistiska partiet Shiv Sena att grunda en hamalfackförening, men även det splittringsförsöket gick i stöpet.

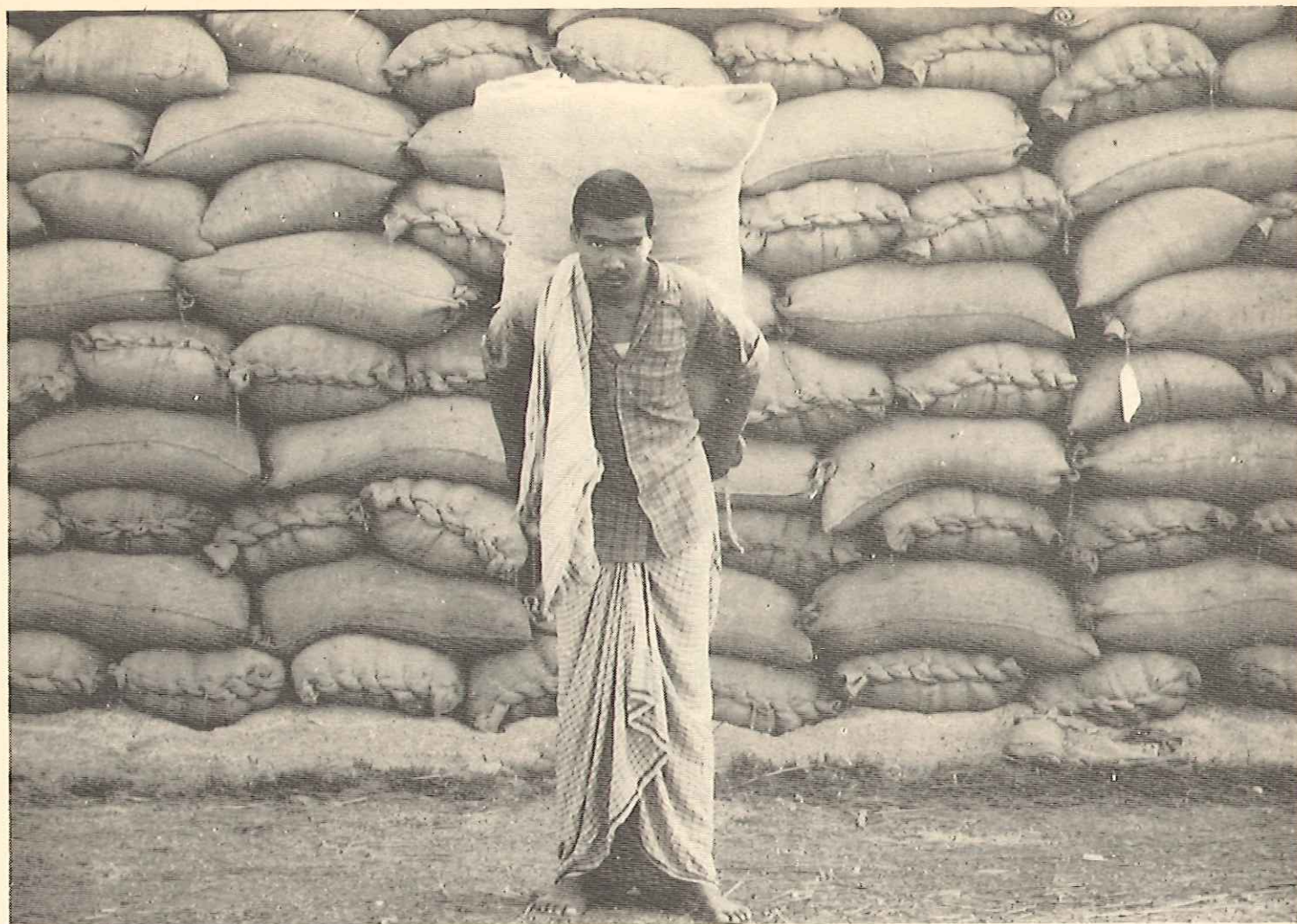
Också utåt visar hamalerna solidaritet. Hamalfacket har organiserat stöddemonstrationer för slumminnevånare. När jordbrukare som förlorat sin jord pga ett dammbygge kom till Poona för att protestera, fick de mat av hamalerna. När en reaktionär politiker i en intervju propagerade för kastsystemet ordnade bärarna en protestdemonstration. Likaså agiterade de mot en urgammal hindu-ceremoni i vilken det ingår att bränna mycket smör. Hamaler stod också för kostnaderna för medborgarrörelsen »En by, en brunn». Rörelsen arbetade för de oberörbaras rätt att använda bybrunnen.

En del yrkessjukdomar förekommer bland hamalerna. Sjukförsäkring finns inte, men hamalfacket har bildat sin egen klinik, där medicin bara kostar en halv rupie (30 öre). Genom kliniken lokaliseras TBC bland hamaler och deras anhöriga, och de smittade får gratis vård. Hamalbarn vaccinerar.

Hamal Panchayat har också ordnat ett matkooperativ, som de kallar för »Bröd åt arbetaren». Man kan få två bröd och färska grönsaker för en rupie. För en halvrupie får man söta och näringsrika efterrätter. På så sätt får hamalfamiljer god mat till ett mycket förmånligt pris. Minst tusen människor får sin mat på detta vis.

Lag = Makt ?

Hamalfacket har alltså genom olika metoder något förbättrat sina medlemmars villkor. Emellertid återstår problemet att få till stånd en lagstiftning som tillvaratar hamalernas intressen. Hamaler arbetar för ett stort antal köpmän. Genom att bara anställa åtta till tio bärare undviker arbetsgivarna de lagar som

skulle ge anställningstrygghet och reglera lönerna. Inte ens vid den statliga järnvägens godsterminal finns en enda chef som är ansvarig för arbetsförhållandena. Dessutom är köpmännen organiserade. När en lag som skulle skydda hamaler faktiskt stiftades gick Poonas köpmän till domstol och fick lagen uppskjuten. Ärendet har ännu inte tagits upp till behandling. Men även om lagen skulle kunna förbättra löner och skapa anställningstrygghet, kommer de vidriga förhållandena i lagren att kvarstå.

Hamal Panchayat har 3.800 medlemmar, men det finns omkring 1.500 oorganiserade bärare i Poona, och inflyttningen från byarna ökar. Staden vimlar av fattiga ungdomar från landet, och deras situation är verkligen usel. Trots att arbetsförhållandena för bärarna är miserabla finns det hos hamalfacket en lång kö av arbetssökande. Lönerna ligger fortfarande långt under minimibehovet. Men massarbetslösheten gör att de som har jobb, tom under de mest förnedrande arbetsvillkor, i alla fall har det bättre än de som är utan. Därför klamrar sig arbetare fast vid sina jobb. Byte av arbetsplats förekommer ytterst sällan. När en hamal en gång börjar arbeta på ett lager vid, säg, 15 års ålder, stannar han där livet ut.

Dock hatar hamalerna sina jobb och säger: »Vad som än händer, så ska vi inte låta våra barn slita med det här slavgörat!» När en hamal ser sig om efter en man åt sin dotter letar han inte gärna bland sina arbetskamrater. Han föredrar att gifta bort henne med en lantarbetare.

Stejk, kamp och rosodling

Hamalerna i Poona anklagas för alkoholism, lösaktighet och vidskepelse. Men vad ska man då säga om deras arbetsgivare? Vem vågar peka på korruptionen och dekadansen hos dem? Köpmännen skor sig på bärarnas slit och håvar in fantastiska vinster. En del som en gång hade blygsamma inkomster, har under de sista 10 åren kunnat låta bygga fyrvåningshus och köpa bilar. Ordföranden i Poonas handelskammare äger flera byggnader och många bilar. Han odlar rosor och vinner pris i den årliga blomsterutställningen. En gammal hamal som jobbar i denne mans lager säger: »Vi har sett hur hans byggnader växer, det har kostat enorma summor pengar. Samtidigt håller han lönerna nere för oss som arbetar i hans lager. Vi är tvungna att strejka och kämpa för varje paisa som vi kan få mer i lön.»

INDIEN

Det var i juni förra året som en vänsterfront segrade i delstatsvalen i Västbengalen, vilket nämdes i Sydasiabulletin nr 3/77. Den ledande rollen i denna vänsterfront togs av Communist Party of India (Marxist) och de brukar kallas »marxistpartiet» eller CPI(M). Två gånger tidigare har CPI(M) suttit med i delstatsregeringar i Västbengalen, men båda gångerna tvingades man avgå inför pressen från kongresspartiet och högerkrafterna. Det var 1969 och 1970. Den som vill studera marxistpartiet närmare och veta mer om de här händelserna kan läsa en artikel av Geza Nagy i Sydasiabulletinen nr 1/77 eller också marsnumret av Rapport från SIDA som innehåller flera artiklar om ämnet.

Situationen är dock annorlunda idag än vad den var vid de två tidigare regeringstillfällena för CPI(M). För det första har marxistpartiet en verkligt betryggande majoritet i delstatsparlamentet. För det andra är det politiska läget runt om i delstaten inte lika kaotiskt som det var tidigare. Då fanns det en stark vänsteropposition både inom och utanför partiet och revolutionära strider pågick på många håll. För det tredje sitter det idag inte en lika fientligt inställd centralregering i New Delhi. Kongressen har alltid varit en svuren fiende till marxisterna, men den nu regerande Janata-fronten valsamarbetar till och med på sina håll med CPI(M). Så ser bakgrunden ut, och det är mot den jag vill göra en översikt av några pressröster om den nya regimen i Västbengalen.

Röster om Västbengalen

– Thomas Bibin

Det måste dock först sägas att marxisterna ännu bara har regerat i omkring ett år, och att det är för tidigt att se alltför stora resultat av deras styre. Men bara det faktum att de fortfarande sitter kvar vid makten och att inget just idag tyder på att de kommer att kastas ur sadeln, ja det är mer än vad man kunnat säga vid tidigare tillfällen. Någon revolution har det alltså inte varit fråga om, och det är de själva nog med att påpeka.

Uppenbart är i alla fall att det är CPI(M) med dess regeringschef Jyoti Basu i spetsen som dominerar vänsterfronten. Och man har valt att föra vad som kan tyckas vara en försiktig linje: företagen uppmanas att ha förtroende för den nya regeringen; arbetarna uppmanas att vara restriktiva med sina lönekrav och med sina strejkaktioner.

På ett annat område har man dock gått till direkt aktion, och det gäller jordbrukspolitiken. Där har flera nya och viktiga lagar stiftats, lagar som kommer att beröra mycket stora delar av landsbygdsbefolkningen. En lag förbjuder t ex jordherrarna att säga upp sina kontrakt med arrendebönderna (s k sharecroppers) om inte han kan bevisa att han själv eller hans familj ska bruka jorden. En annan lag tvingar jordägare att lämna kvitton till arrendatorerna när de lämnar en del av sin skörd som hyra för att få bruka jorden. Dessa och andra lagar är viktiga instrument för att genomföra den jordreform som kongresspartiet utlovat under årtionden.

rapport
FRÅN SIDA

Jordreformens genomförande blir marxistregimens största och svåraste uppgift menar Börje Ljunggren i marsnumret av Rap-

port från SIDA. Det kan inte bli fråga om en reform för byråkrater – för då blir det inget av. Den måste drivas på av folkliga krav och folklig organisering. Och han frågar:

Men räcker (marxistpartiets styrka) till för att inleda en omvandling av Västbengalen genom väl avvägda delar administration och kamp? F.n. dominerar administrations-inslaget och avsikten är säkert att mobilisera mera folkliga krav. Ökar rörelseenergin åter ställs nya krav på partiet, som plötsligt kan finna sig letande efter nödbromsen.

FAR EASTERN ECONOMIC
REVIEW

Den föga revolutionära, men mycket informativa Hongkongtidningen *Far Eastern Economic Review* betonar CPI(M)s »moderata» kommunism. Där höjer man ögonbrynen inför marxisternas anständighet samtidigt som man noterar den mjuka linjen mot industrin och den hårda mot arbetarna. Tidningen kallar det hela en fredlig revolution och noterar att det stabila läge som nu råder i Västbengalen uppskattas i affärskretsar. *Far Eastern Economic Review* fortsätter med att den 27 januari skriva att marxistpartiet...

...behöver inte hävda att de håller på att genomföra socialismen eftersom de kallar dagens indiska revolution för en »folkdemokratisk» revolution, riktad mot feodalism och imperialism och till och med mot monopolkapitalism, men inte mot kapitalismen som sådan. Detta betyder att det finns en »libe-

ral» eller »nationell» del av borgarklassen med vilken kommunisterna kan förena sig, och CPI(M) hittar denna klass inom Janata med dess »demokratiska» tendenser.

Hur har då reaktionen varit i indisk press? Ja, många indiska dagstidningars hållning kan närmast karakteriseras som »respektfullt avvaktande» även om det ylas här och var. I en signerad artikel i *Hindustan Times* den 4/12 varnas för den »laglöshet» som nu råder i delstaten och det sägs att den ordningsamme Jyoti Basu har problem med vänstern inom partiet.

INDIAN EXPRESS

I den kolorerade veckopressen har man andra kelgrisar än marxisterna. Dock har den förhållandevis seriösa *India Today* (en indisk »Newsweek») i sitt första nummer i januari diskuterat marxisternas »dilemma», vilket består i att de samarbetar med Janata-partierna. Förut betecknades ju Janata som agenter åt imperialismen etc. Men tidningens stalltips andas ändå optimism:

CPI(M) står idag mellan »take-off» och en möjlig kraschlandning. Med sin väl sammanhållna organisation, sitt briljanta om än något virriga ledarskap, sitt rykte för att ha en ärlig partikader och med folkets stigande missnöje med Janata och Kongressen så kan partiet mycket väl bli den otippade hästen, outsiders i framtidens indiska politik.

Men det finns indiska tidskrifter som han kunnat prestera bättre analyser än de som ser politiken som en hästkapploppning. En sådan är den indiska månadstidskriften *Seminar* som ägnade sitt decembernummer -77 åt Västbengalen. Jordbruks- och industripolitiken stod i centrum för intresset. *Asok Sen* menar att det ändå är ganska få av arrendebönderna som kommer att beröras av den nya lagstiftningen, även om vissa feodala drag på landsbygden elimineras. Men utvecklandet av ett kapitalistiskt jordbruk är inte nog: den nya regeringen måste ge stora lån, hjälp med konstbevattning etc till små- och mellanbönderna om fattigdomen ska kunna hävas. Men

...den nya vänsterregeringen i Västbengalen har uttryckt sin avsikt att bistå de fattiga. Det finns emellertid få saker som tyder på att man håller på att utveckla en masslinje, ett program för ett kollektivt agerande utan vilket ett kooperativt produktionssätt kan slå rot...

seminar

THE MONTHLY SYMPOSIUM POST BOX 338 NEW DELHI-1

Senare i samma nummer av *Seminar* pekas också på det för sammanhanget viktiga faktum att naxalitrörelsens vänsteravvikelser och äventyrligheter har sociala orsaker. En del av dessa orsaker finner man i CPI(M)s organisatoriska och politiska brister.

Gautam Adhikari visar på att det inom industrin är de bättre betalda och de som finns i de större företagen som utgör kärnan i arbetarrörelsen. Det måste vara ett viktigt mål för facket att nå arbetarna i de mindre företagen, annars kan dessa med tiden hamna i motsättning till övriga arbetare.

Men uppenbarligen är det så att vänsterregeringens viktigaste mål är att krossa de feodala eller halvfeodala förhållandena på landsbygden. Det gäller alltså inte kapitalismen som sådan, och det kommenteras av *Ranjit Sau*:

När det gäller dagens Västbengalen så är det sant att en seger i den anti-feodala kampen oundvikligen innebär en viss grad av kapitalistisk utveckling inom jordbruk och industri; men en fullt utvecklad kapitalism är varken möjlig eller önskvärd. Har man inte detta klart för sig så kommer man att ställa felaktiga och självdestruktiva paroller.

Har då marxisterna gjort en riktig bedömning av exempelvis klassförhållandena på landsbygden? Nej! säger *Agit Roy* som skriver i den pålitliga och radikala veckotidningen *Economic and Political Weekly*, den kanske bästa engelskspråkiga tidskriften i Indien. Den 25 februari kommenterade *Agit Roy* där den politiska resolutionen från CPI(M)s tionde kongress. Han menar att partiet har missat något mycket väsentligt på den indiska landsbygden, nämligen uppkomsten av en ny klass av kulaker (storbönder). Detta är inte minst ett resultat av den s k »gröna revolutionen», alltså kapitaliseringen av jordbruket. Denna miss i analysen gör att CPI(M) inte ser den viktiga mot-sättning som håller på att uppstå mellan dessa storbönder och monopolbourgeoisins intressen.

ECONOMIC
AND
POLITICAL

WEEKLY

Agit Roy kritiserar också marxisternas syn på Janata och Kongressen, och han menar att partiet helt felaktigt likställt Indira Gandhis undantagstillstånd med vilken fascistisk diktatur som helst bara för att en del av dess yttringar varit av »konventionell» fascistisk natur. Resultat: en övertro på undantagstillståndets stabilitet och därmed passivitet inom partiet. Partiet och nu den nya regeringen tycks vara mer inriktad på byråkratisk-administrativa metoder än på politiska.

Vilka problem det kan innebära kommenterar *Ashok Rudra* i *Economic and Political Weekly* den 3/9 förra året:

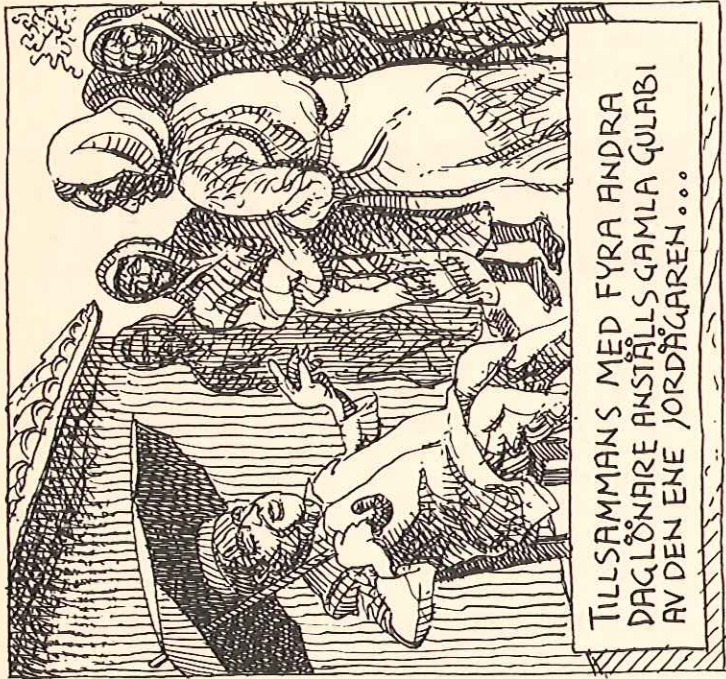
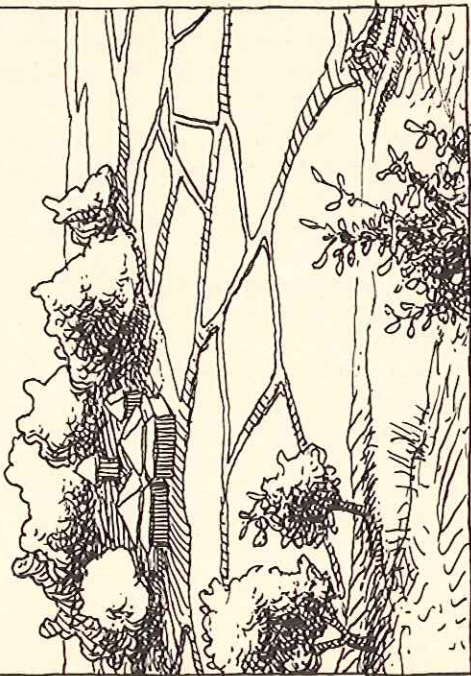
...å ena sidan understryker man helt riktigt att en delstatsregerings befogenheter att sätta igång med sociala reformer är starkt begränsade; å andra sidan säger man att man ska bygga upp ekonomin i delstaten och ordna med ekonomiska lättnader för massorna.

Och tillsammans med många andra skribenter ställer han frågan varför det är korrekt »taktik» att valsamarbeta med Janata när det är »opportunist» och »klassarbete» att alliera sig med kongresspartiet (som det moskvatrogna CPI gjorde).

Slutligen en osignerad kommentar i numret den 18 mars angående ett statsbesök från Kina där CPI(M) agerade inofficiella värdar:

Det (vänskapliga mottagandet) är anmärkningsvärt eftersom det kinesiska kommunistpartiets karakterisering av det internationella läget så totalt skiljer sig från CPI(M)s. Resolutionen från marxistpartiets tionde kongress menar att det kinesiska broderpartiets teori om de tre världarna är »farlig», »totalt ohållbar» och att den »inte har något att göra med Marxismen-Leninismen».

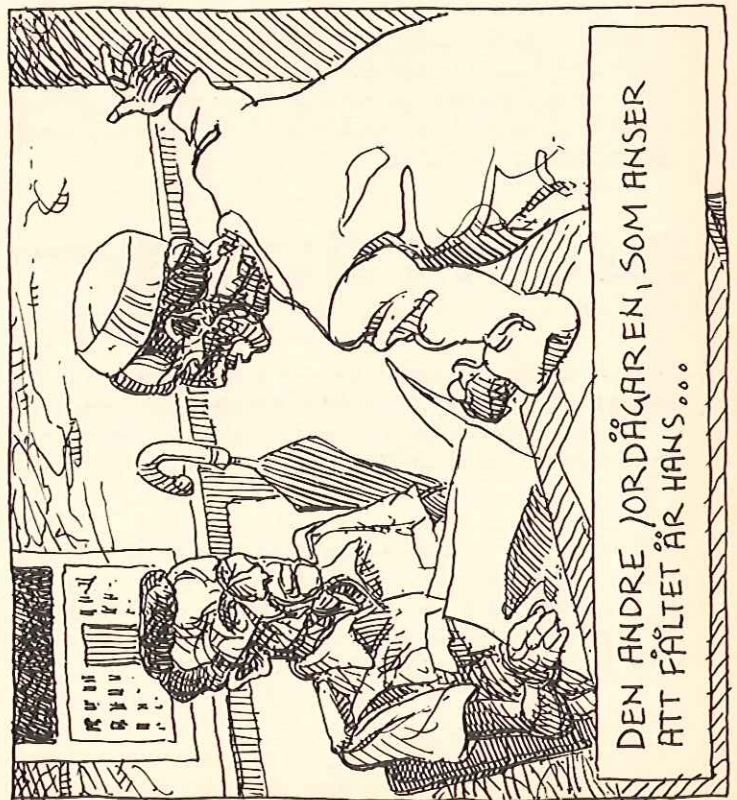
EN BY UTANFÖR JAMSHEDPUR
I VÄSTBENGALEN I INDIEN, STRED
TVÅ JORDÄGARE OM ÅGÄNDE -
RÄTTEN TILL ETT RISFÄLT.

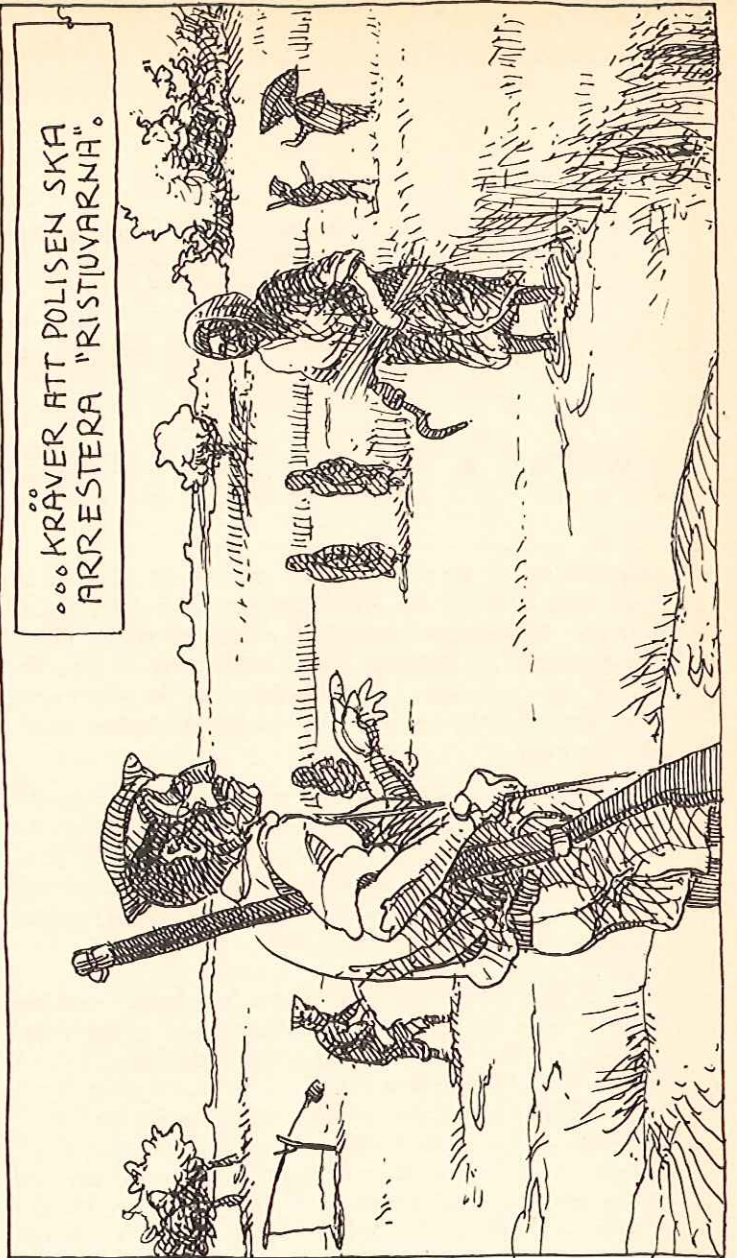
TILLSAMMANS MED FYRA ANDRA
DAGLÖNARE ANSTÄLLS GAMLA QULABI
AV DEN ENE JORDÄGAREN...

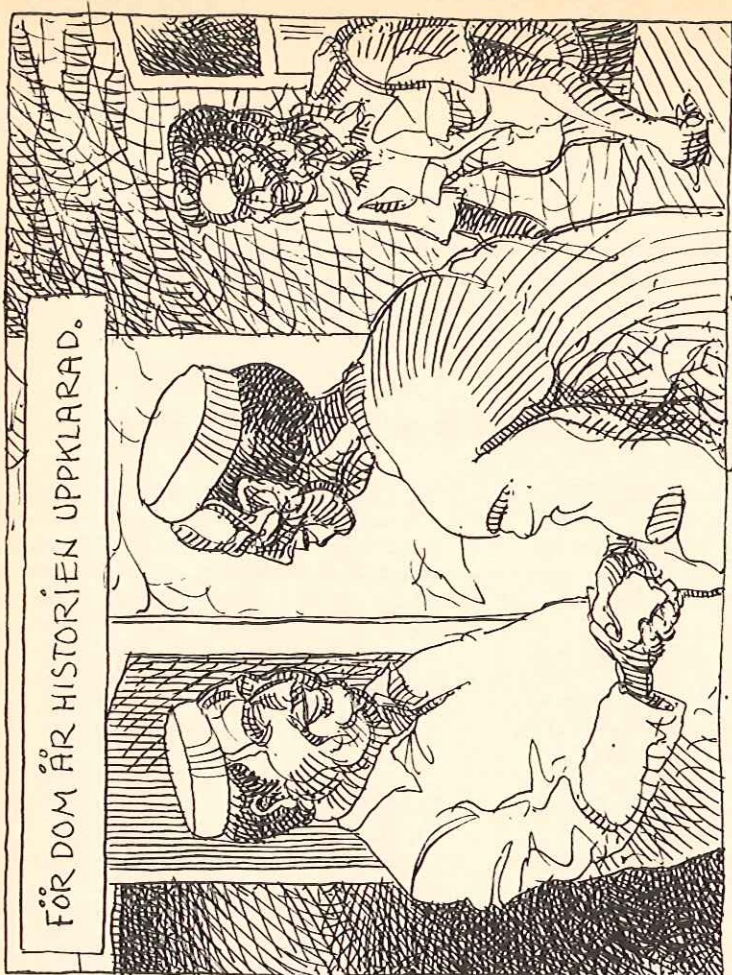
...FÖR ATT SKÖRDA RISET PÅ DET
OMTYSTADE FÄLLET.

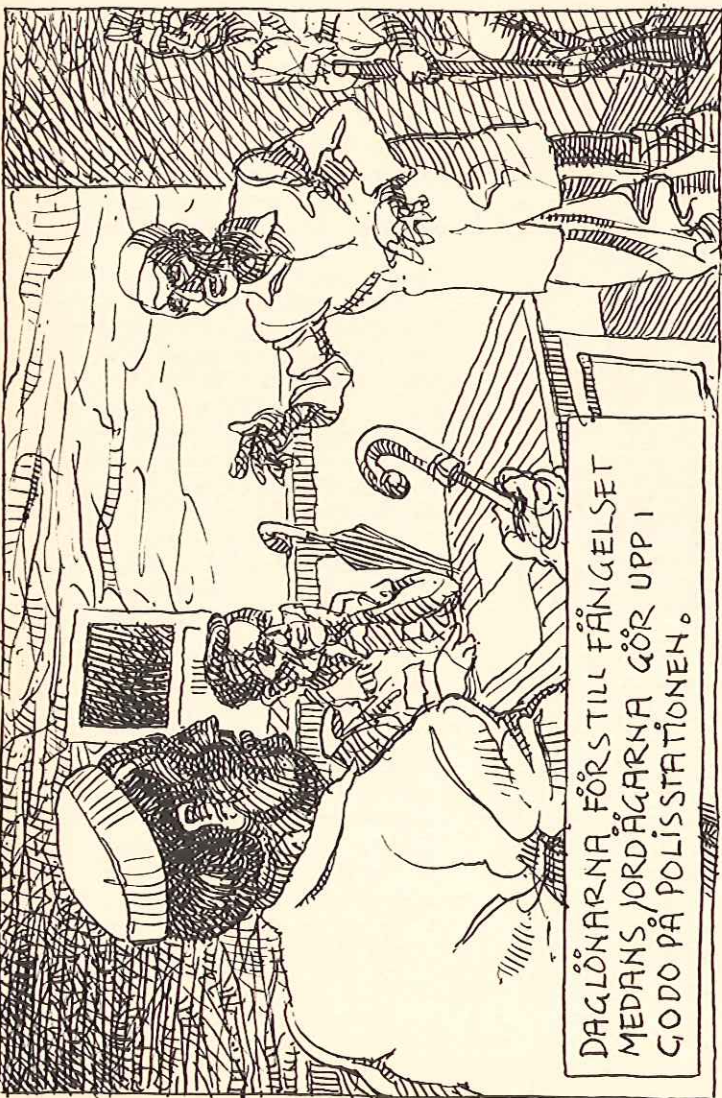
DEN ANDRE JORDÄGAREN, SOM ANSER
ATT FÄLLET ÄR HANS...

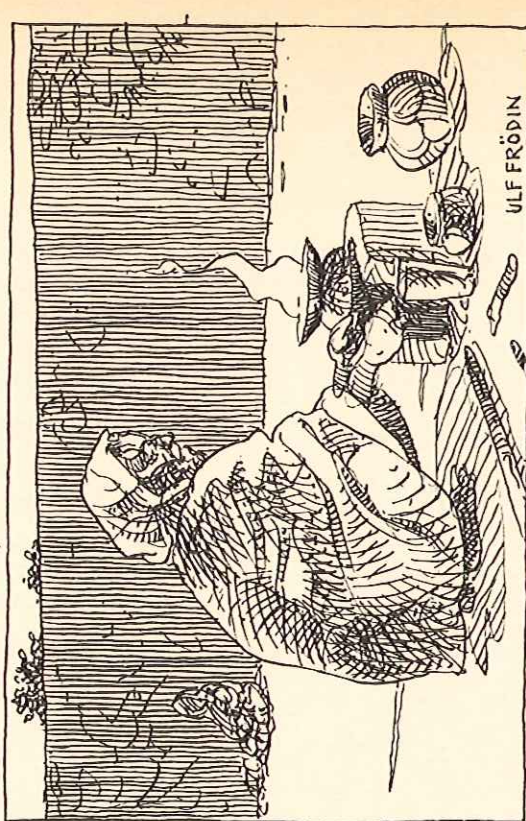
...KRÄVER ATT POLISEN SKA
ARRESTERA "RISTIUVARNA".

FÖR DOM ÄR HISTORIEN UPPKLARAD.

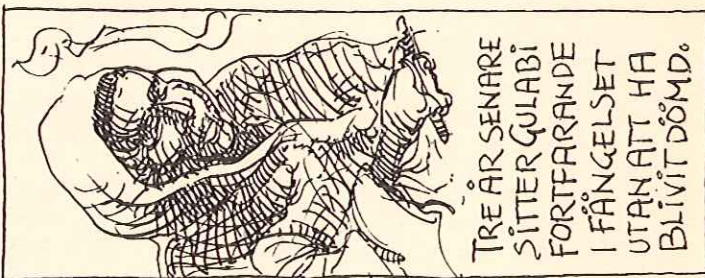

DAGLÖNARNA FÖRSTILL FÄNGELET MEDANS JORDÄGARNA GÖR UPP I GODO PÅ POLISSTATIONEN.

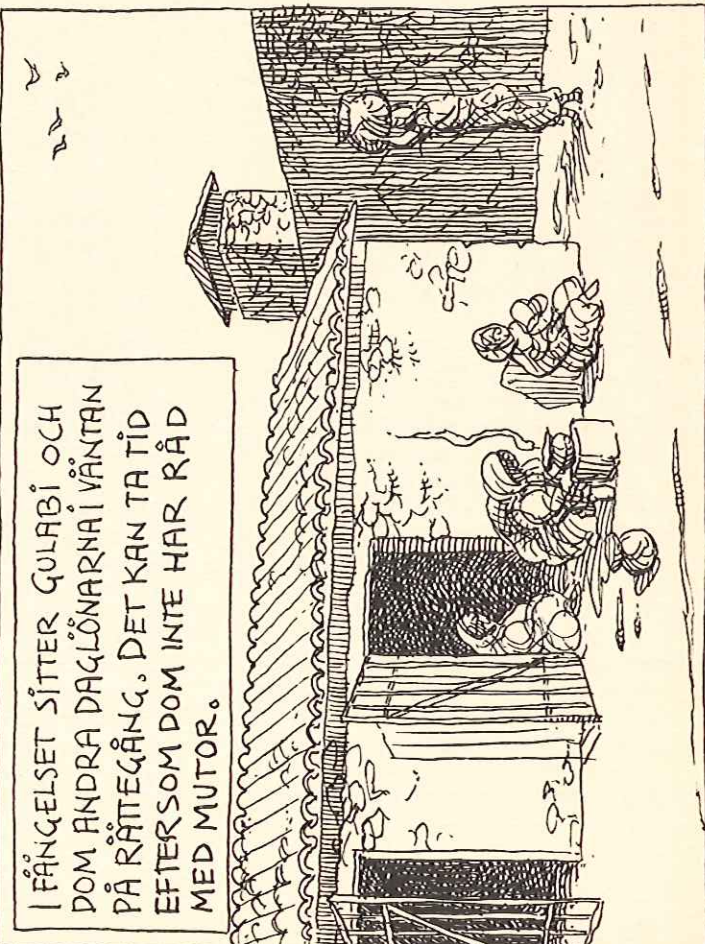

ULF FRÖDIN

EPISODEN ÄR HÄMTAD UR MARY TYLERS BOK FEM ÄR I INDISKT FÄNGELSE. RECENSERAS PÅ NÄSTA SIDA. LÄS BOKEN!

TRE ÅR SENARE SITTER GULABI FORTFARANDE I FÄNGELET UTAN ATT HA BLIVIT DÖMD.

I FÄNGELET SITTER GULABI OCH DOM ANDRA DAGLÖNARNA I VÄNTAN PÅ RÅTEGÅNG. DET KAN TA TID EFTERSOM DOM INTE HAR RÅD MED MUTOR.

RECENSION

I Sydasiabulletinen nr 3/77 skrev engelskan Mary Tyler om de politiska fångarna i Indien och om hur hon sommaren 1977 träffade den nye indiske premiärministern Morarji Desai. Hos honom fick hon föga förståelse för sitt krav på bättre behandling av de politiska fångarna i indiska fängelser. Och hon borde veta vad som krävs eftersom hon själv suttit där fem år som politisk fånge, fram till 1975 då hon utvisades ur landet. Då, sommaren 1977, satt hennes indiske make fortfarande fängslad i Calcutta. I början av 1978 frigavs han av den nya marxistiska delstatsregeringen i Västbengalen.

Mary Tyler har skrivit en bok om sina fängelseår. Den har nu nyligen kommit ut på svenska och recenserar här av Thomas Bibin.

Mot slutet av 60-talet började kongresspartiet på allvar att förlora greppet om utvecklingen i Indien. Industrin brottades med allvarliga problem, någon jordreform hade aldrig blivit genomförd och valen i olika delstater visade att partiet höll på att förlora sitt väljarstöd på många håll. För bönder, arbetare och många andra kritiker av de härskande stod det nu klart att förtryckarna och bakåtsträvarna också fanns representerade inom kongresspartiet.

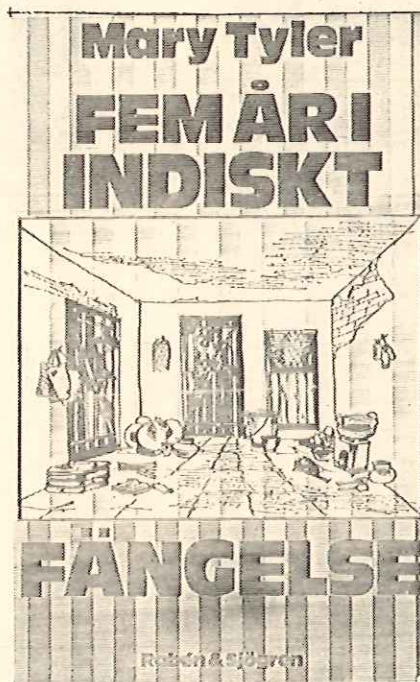
En milstolpe i oppositionen mot de härskande klasserna i Indien inträffade 1967. Då reste sig bönder i byn Naxalbari i norra Västbengalen mot jordherrarnas förtryck. Det skedde mot bakgrund av naxalitupproret hade börjat och upprorsmännen fick snart stöd på många andra håll, inte bara i Västbengalen. Kongresspartiet gick till våldsamt motstånd med hjälp av såväl polis och militär som av politiska partimedlemmar som sattes in i jakten på naxaliterna. Allt fler människor skjöts eller fängslades på obestämd tid och till stor del kom det snart att gälla folk som arbetade fredligt i fackföreningar och politiska partier. Naxalitrörelsen var i stort sett krossad efter några år, men i skydd av 1971 års krig mot Pakistan kunde förföljelserna mot oppositionen fortsätta. 70-talets första år är ett mörkt kapitel i kongresspartiets historia, ett kapitel som inte är särskilt känt här hemma.

Det var inte förrän 1975 när Indira Gandhi införde undantagstillstånd som den västerländska pressen började uppmärksamma att kongresspartiet höll på att löpa amok i Indien. Men för de breda massorna innebar detta inga större nyheter. För deras del var det bara en fortsättning på förföljelserna och förtrycket. Och på motståndet!

Antalet mördade, misshandlade, torterade, tvångssteriliserade eller fängslade under dessa tio senaste år i Indiens historia kommer aldrig att kunna fastställas. En del uppgifter har man fått fram genom de små kommittéer runt om i Indien som arbetat i hård mot-

vind för de politiska fångarna, för de demokratiska rättigheterna. Annat kommer nu fram genom de undersökningskommissioner som tillsatts efter Indira Gandhis fall förra våren.

Ett viktigt dokument om vad som hände under en del av de här åren har nu också kommit ut på svenska. Det är den brittiska medborgaren Mary Tyler som i sin bok *Fem år i indiskt fängelse* (*Rabén och Sjögren*) ger oss en viktig bit indisk historia från försommaren 1970 då hon fängslades på politiska grunder till sommaren 1975 då hon släpptes utan att ha blivit dömd.

Det var kring nyåret 1970 som Mary Tyler begav sig till Indien för att träffa den unge indiske student hon lärt känna under hans praktik i Europa. Detta sitt första möte med Indien tog hon med fattning, detta möte som fått många indienresenärer att gripa till cynismer, fatalistiska deklamationer om (den sydasiatiska) människans natur eller som lett till en flykt till de skyddade turistreservaten. Mary Tyler beslöt att resa runt i landet för att kom-

ma det närmare, samtidigt som hon också kom närmare sin indiske vän. Deras kritiska intresse för politik och samhälle förenade dem, och snart hade de gift sig med varandra. Drygt en månad senare arresterades båda två under en resa på landsbygden i gränstrakterna mellan delstaterna Bihar och Västbengalen. Efter några dagar skildes de definitivt åt av fängsvårdsmyndigheterna.

Av de dryga fem år som följde av fångenskap för Mary Tyler har det blivit en inträngande och lärorik bok om Indien från en överträffad utsiktspunkt: fängelsecellen. Hennes nyktra rapport parat med en tillgivenhet för och tro på det indiska folket har givit oss en introduktion till det indiska samhället som synes betydligt lämpligare än de flesta sociologiska rapporter. Inte minst eftersom hon använder ett rakt och lättfattligt språk som utan omsvep tar oss dit: å ena sidan klassförtrycket, det politiska bedrägeriet, korruptionen, skräcken för revolutionen; å den andra sidan solidariteten, livsviljan, radikalismen, uthålligheten.

Bland medfångarna fanns de kanske mest förtrampade av alla: de kastlösa kvinnorna. Där fanns toalettstäderskan Sukri, anklagad för att ha tagit emot stulen koppartråd. Hennes sista ägodelar hade gått till en advokat som inte gjorde något alls för att få henne fri. Där fanns Gulabi, en lantarbetare som fängslats tillsammans med ägaren till den jord hon brukat. Orsaken var att jordägaren hade anklagats för att han stulit jorden. Men tvisten hade klarats upp och jordägaren friats. Kvar i fängelse satt Gulabi och de andra lantarbetarna han använt sig av.

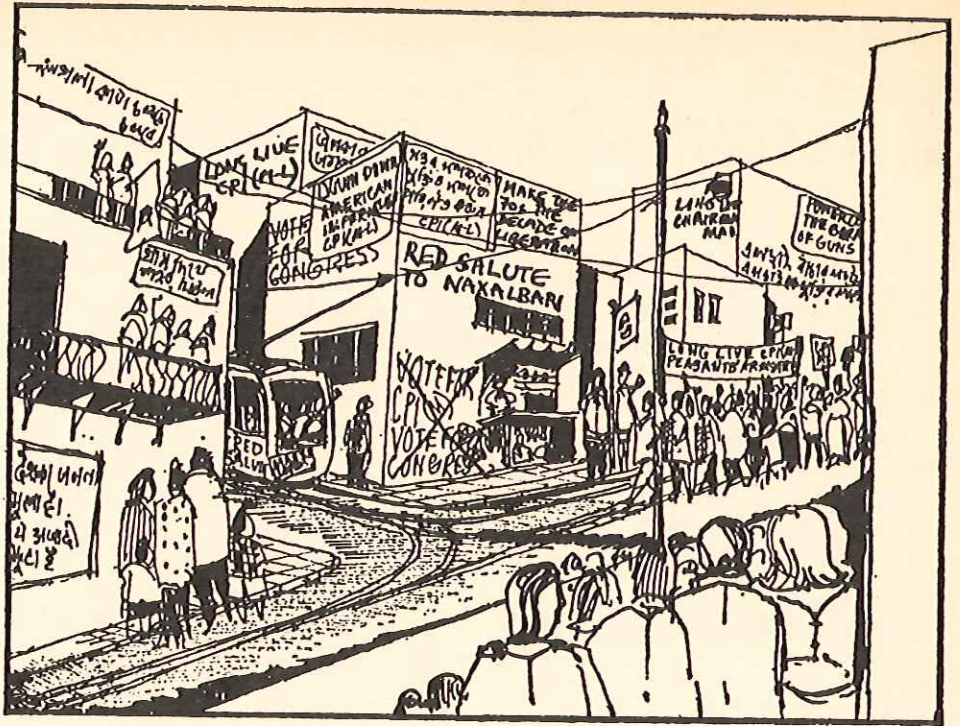
Men för Mary Tyler har det inte bara varit fråga om att låta oss lära känna hennes medfångar och den korrupta fängsvården som gör fängelseledningen rik och som tvingar fångarna att sälja sina fultiga ransoner för att skaffa kläder, mediciner och grönsaker (som de har rätt att få enligt reglementet). Som politisk fånge var hon också ett offer för det professionella tyckandet i pressen och för arroganta brittiska

diplomater. Vi får veta hur hon i de flesta tidningar (dock inte alla) och säkert av alla diplomater var stämplad som 'naxalit', ett pikant exempel på dogmatisk trosvissnet som närmast hade sig själv att skylla för den situation hon hamnat i.

Emellertid är Mary Tylers brist på dogmer just hennes styrka. Med hjälp av censurerade tidningar och likaledes censurerade brev förmedlar hon också den samtida indiska historien. En än viktigare källa till vad som hände utanför murarna var hennes medfångar som likt nån slags social ebb och flod tog med sig viktiga bitar till hennes historiskrivning.

Resultatet av allt detta? Ja, en i grunden optimistisk bok om Indien, något som också påpekats av Lisa och Lasse Berg i deras utmärkta förord som helt kort ger en allmänpolitiskt bakgrund till landet under de här åren.

*

Calcutta 1970 (Bild ur boken)

Indien studier

En grupp studerande vid Stensunds folkhögskola har studerat Indien i sex veckor. De redovisar här sina erfarenheter.

Vi är en klass på tretton elever i varierande åldrar, som bedriver tematiska studier på Stensunds Folkhögskola. Vi läser ett speciellt probleminriktat ämne en längre tid, och sedan gör vi någon form av redovisning. Vilket ämne vi skall läsa beslutar vi gemensamt genom att på svarta tavlan skriva upp olika alternativ, och sedan genom röstning avgöra var det största intresset ligger.

I vintras när det var dags att välja tema nummer tre föll de flesta rösterna på Indien. Vi tog kontakt med en medlem i Sydasienskommittén i Stockholm, och hon kom ner till skolan, visade diabilder och berättade om sina upplevelser där, samt gav oss tips på andra personer som också varit i Indien och som vi kunde ställa frågor till.

Innan vi började beslöt vi att var och en skulle skriva ner vad den visste eller trodde sig veta om Indien,

med fördomar och allt. Ur det gemensamma materialet plockade vi sedan ut nyckelord som fattigdom, överbefolkning, religion, heliga kor, Gandhi, kastväsende mm.

Att skylla den sociala misären på religionen är en myt och ett dåligt försvar för den västerländska kolonisationen och utsgningen. Det är självklart att religionen utnyttjas för egen vinning av de nya herrar och klasskikt som vuxit fram efter det att européerna förstört det gamla kulturella och sociala system som fanns tidigare.

Ur stensundsgruppens indienskrift.

Nyckelorden delades sedan upp i tre grupper, som fick bilda utgångspunkten för våra frågeställningar. T ex överbefolkning – är indierna för många, i förhållande till vad? Vad bestämmer vad som är för många mm?

Vi utgick alltså från våra ursprungliga frågor och från vår »kunskap», och skärskådade det tills vi tyckte att vi fått ett tillfredsställande svar.

Som grundstomme för vårt arbete läste vi boken »Indiens, Pakistans och Bangladeshs historia». Som motsats till Sydasienskommitténs bilder på fattigdom och elände såg vi indiska turistbyråns filmer som visade flotta byggnader, parker, industrier och stora städer. Vi gjorde också ett gemensamt studiebesök på SIDA, där vi såg film och fick tillfälle att intervjua en från Indien nyss hemkommen kille. Dessutom har vi arbetat med individuella studiebesök och intervjuer. För att utbyta kunskaper inom klassen har vi under temats gång använt oss av tvärredovisning, vilket har varit mycket givande.

Vi har sammanställt vårt material i ett kompendium, som eventuellt kan användas till studieunderlag åt andra skolor eller organisationer.

Hela arbetet avslutades med en Indienkväll för hela skolan och den omkringliggande bygden, då vi tillsammans med medlemmar i SA-kommittén visade bilder, svarade på frågor och serverade örtte.

Tibet-debatt

I förra numret av Sydasiabulletinen skrev *Claes Corlin* om tibetflyktingarna i Indien under rubriken »Skärpt motståndskamp». Han menade bl.a. att de allra flesta av cirka 70.000 tibetaner som flytt till Indien efter Kinas »annektering» av Tibet på 1950-talet var i ett sådant läge att de behövde omedelbar hjälp. För Kina är frågan om tibetflyktingarna mycket känslig, fortsatte *Claes Corlin*, och man betecknar officiellt det gamla statsöverhuvudet Dalai Lama och hans exilregering som »banditer», samtidigt som det vore en fjäder i hatten för Kinas image att få Dalai Lama att frivilligt återvända till Tibet.

Siddharta Kumar (och flera med honom som hört av sig till oss) är inte överens med detta sätt att se på Kinas roll i Tibet och på tibetflyktingarna. Han förklarar här varför.

SHANGRI LA:

FLYKTEN FRÅN VERKLIGHETEN.

Artikeln om tibetflyktingarna är missvisande och uppvisar en anti-kinesisk hållning utan att ge något underlag för detta. Artikeln vill också väcka sympati för en »nationell kamp» i Tibet, men mycket talar för att den kampen är något som uppstått utanför Tibet.

Enligt högst trovärdiga källor var 1956 års Khampa-revolt en aktion på indiskt initiativ och med indisk hjälp. Aktionen dirigerades från Kalimpong i Indien¹. Det var alltså Västmakternas och Indiens försök att skapa ett »oberoende» Tibet som i stället skulle bli beroende av dem själva. Det har också framkommit att man i denna aktion hade stöd av feodalherrarna och Lamas i Tibet.

Men samtidigt var det också så att de allra flesta tibetaner levde i medeltida

slaveri. För dem innebar den kinesiska revolutionen en strimma av hopp, men för de härskande adelsmännen var detta naturligtvis ett hot.

På vilka grunder bör vi då resa oss upp och försvara tibetanernas nationella rättigheter? På vilka grunder bör vi fördöma den kinesiska brutaliteten på denna punkt? Ja, på detta ger inte *Claes Corlin* något svar. Men ett svar finner vi t ex hos *Neville Maxwell* som i sin bok »India's China War» menar att det är fel att se frågan på det här sättet och att det är så att Tibet historiskt är en del av Kina. Detta accepterade till och med britterna och *Nehru* på sin tid.

Vidare framställer *Corlin* kinesernas hållning till tibetflyktingarna som storvulen och hycklande när han säger att de omväxlande anklagade och ville ha dem tillbaka. Detta är inte sant, men väl att det finns tibetaner som återvänder,

något som inte nämns i artikeln. Sanningen är också att Kina inte var emot att Indien gav asyl åt flyktingarna, något som de betraktade som »normal internationell praxis»². Vad de anklagade Indien för, och det med all rätt, var att de tillät Dalai Lama att utveckla sina politiska ambitioner och de hjälpte honom att bilda en exilregering trots ihärdiga löften att inte tillåta detta.

Vidare så anklagade Kina med rätta Indien för att de hjälpte och beväpnade tibetanska rebeller. Att inte nämna dessa viktiga fakta är att frammana sympati för ett tibetanskt adelsvälde som inte hade annat än slaveri och medeltida förtryck att ge det tibetanska folket.

Slutligen kan man inte utan vidare säga att Indien är överbefolkat som *Corlin* gör. Sett i rena tillväxttermer så håller befolkningstillväxten och livsmedelsproduktionen jämn takt. Där finns till och med ett överskott. Men problemet är att detta inte kommer producenterna till del, att fördelningen av det som produceras är orättfärdig. Indiens halvfeodala och koloniala samhällsordning förhindrar befolkningsmajoriteten att leva ett meningsfullt liv.

SIDDARTHA KUMAR

1. Maxwell, N: *India's China War*. Bombay 1971, s 103-106.
2. samma, s 105.

IMPERIALISTER SOM IMPERIALISTER

Siddharta Kumar anför i sin replik inga sakskalet gentemot de fakta som jag gett i min artikel (vilken bygger på ca 2 års fältarbeten bland tibetaner). I brist på detta försöker han i stället misstänkliggöra såväl mig som den tibetanska motståndsrörelsen och i denna ansträngning använder han sig av precis samma argument, som i alla tider använts för att legitimera imperialismen. Själv intar jag, inledningsvis, en »anti-kinesisk hållning», därför att jag inte aningslöst följer den officiella kinesiska versionen av händelseförloppet i Tibet. Den tibetanska motståndsrörelsen benämns »rebeller»--samma term som regimerna i Sydafrika m fl diktaturer använder för att beteckna frihetsrörelser bland folket. »De flesta tibetaner levde i medeltida

slaveri»--återigen samma pseudoargument som när imperialism försvaras med att invånarna är »primitiva hedningar».

»Tibet är historiskt en del av Kina», citerar *Kumar* från *Neville Maxwell*. Enligt vem historiskrivning? I varje fall inte tibetanernas. De har aldrig blivit tillfrågade.

Att Kinas politik gentemot flyktingarna är »storvulen och hycklande» får stå för *Kumars* räkning. Jag vill hellre se den som ett inslag i den realpolitik, som Kina bedriver utrikespolitiskt och som resulterat i allianser med *Nixons* USA och *Pinochets* Chile. När *Kumar* talar om Indiens och Västmakternas »försök att skapa ett »oberoende» Tibet, som i stället

skulle bli beroende av dem själva», kommer han sanningen närmare än han anar. Just detta motiv, jämte de oerhörda råvaroresurser som ligger bundna på den tibetanska högplatån, är också de verkliga orsakerna till Kinas annektering av Tibet. Skulle därför tibetanernas kamp för självbestämmande vara mindre legitim än t ex palestiniernas?

Vad gäller frågan om Indiens överbefolkning vill jag inte gå emot *Kumars* uppfattning, som säkert bygger på större kunskaper än mina egna. Men i Tibetfrågan visar *Kumar* en lika stor brist på kunskaper som sin »högst trovärdiga» källa *Neville Maxwell*. Därför faller rubriken om flykt från verkligheten tillbaka på dess författare.

CLAES CORLIN

SIDA OCH SYDASIEN

Vem står vi bi ?

»SVENSKT BISTAND TILL SYDASIEN UPPFYLLER INTE DE BISTANDSPOLITISKA MÅLEN!»

Detta konstaterades av Sydasienskommitteerna i Sverige på kongressen i Lund den 4-5 mars 1978. Den 11 april överlämnades detta uttalande tillsammans med en kritisk granskning av biståndet till Sydasiens till ett antal riksdagsledamöter, framför allt medlemmar av utrikesutskottet. Det svenska biståndet till Sydasiens ifrågasattes också flera gånger under riksdagens bistandsdebatt dagen därpå.

Granskningen bygger framför allt på bistandsorganet SIDA:s egna dokument och en studie gjord av Riksrevisionsverket. Av den följande artikeln, som är en något förkortad version av Sydasienskommitteernas skrivelse, framgår att inte minst SIDA själv är väl medveten om att det omfattande biståndet till Indien, Sri Lanka, Pakistan och Bangladesh inte uppfyller de officiella målen för svenskt bistånd.

Det svenska biståndet till utvecklingsländerna vilar på en bred enighet över de partipolitiska gränserna. Enligt de mål, som fastställts av riksdagen, bör det svenska biståndet leda till:

- resurstillväxt
- ekonomisk och social utjämning
- ekonomiskt och politiskt oberoende
- demokratisk samhällsutveckling

Som ett övergripande mål har också angetts att biståndet i första hand ska bidra till en höjning av de fattiga människornas levnadsnivå genom direkta angrepp på fattigdomen och dess orsaker.

SIDA är det statliga ämbetsverk som ska administrera det svenska biståndet enligt dessa principer, men det är regering och riksdag som bestämmer vilka länder som ska få bistånd och hur mycket.

Sydasienskommitteerna i Sverige stöder de fastställda målen för biståndet. När det gäller biståndet till Indien, Pakistan, Sri Lanka och Bangladesh är det emellertid lätt att visa att biståndsmålen inte uppfylls och att såväl SIDA som andra statliga organ är väl medvetna om det. I det följande ska vi granska biståndet till Indien med utgångspunkt från en kritisk rapport gjord av Riksrevisionsverket. Därefter skall vi kortfattat titta på biståndet till Pakistan, Sri Lanka och Bangladesh.

1976/77 uppgick de sammanlagda utbetalningarna av svenskt bistånd till de fyra länderna till 409 miljoner kronor, motsvarande drygt 20% av totala bilaterala bistandsmedel det året.

1977/78 har Sydasiens andel av bistandsmedlen ökat till 25-30%.

BISTÅNDET TILL SYDASIEN – UTBETALNINGAR 1976/77

Typ av bistånd	Indien	Pakistan	Sri Lanka	Bangladesh
Importstöd	211 mkr	15 mkr	36 mkr	78 mkr
Projektstöd	45 mkr	–	7 mkr	17 mkr
Totalt	256 mkr	15 mkr	43 mkr	95 mkr

(Källa: SIDA, Anslagsframställning 1978/79)

Den helt övervägande delen, ca 70% av biståndet, utgörs av importstöd, dvs av i princip fria valutaresurser för att finansiera import av varor och tjänster. Mindre än hälften av importstödet har varit bundet till upphandling i Sverige. Omkring en tredjedel av biståndet har gått till projektstöd, dvs ändamålsinriktat bistånd.

Riksrevisionsverket om SIDA i Indien.

1976 lade RRV fram rapporten »SIDA i Indien» där man jämför det svenska biståndet till Indien med de mål för biståndet som riksdagen satt upp. RRV:s slutsats kan tolkas så att av den miljard kronor som genom åren givits i bistånd till Indien hade inte en enda krona använts på ett sätt som kunde anses vara förenligt med de biståndspolitiska målen.

RRV pekade på den mycket splittrade hållning som återspeglas i SIDA:s egna dokument och rapporter. Å ena sidan är SIDA klar över att utvecklingen i Indien går i en ogynnsam riktning: »(SIDA:s landanalys), genomsyras av en anda av pessimism och hopplöshet» (SIDA i Indien, s 19): »å andra sidan finns det inget samband mellan redovisade problem och utformningen av det svenska biståndet» (op. cit. s. 20). RRV kritiserar den stora andelen importstöd till Indien och drar den ganska logiska slutsatsen att ett allmänt stöd till ett lands utvecklingsbudget indirekt kan innebära ett stöd till oacceptabla delar av dess utvecklingspolitik. »Så som ämnet beskrivs synes SIDA här mena att detta stöd till den genomsnittliga resursanvändningen är utveckling. Detta resonemang är enligt RRV:s mening otillfredsställande, bl a med hänsyn till att närmare en tredjedel (29%) av Indiens budgetresurser går till försvaret» (op. cit. s.29)

Fenomenet har kallats biståndets ersättningseffekt. RRV använder ersättningseffekten främst som ett argument mot det generella importstödet till Indien. Men argumentet kan också användas mot ändamålsinriktat stöd till särskilda projekt: ett med biståndsmedel stött projekt inom ramen för de ordinarie utvecklingsplanerna frigör ju resurser för ändamål som mycket väl kan strida mot de svenska biståndsmålen.

Det fortsatta Indien-biståndet.

RRV är endast en av många kritiker av det svenska biståndet till Indien. SIDA har i viss utsträckning tagit intryck av kritiken. I det senaste samarbetsprogrammet med Indien understryks »att man prövar möjligheterna att öka den andel av biståndet, som direkt inriktas på att höja de mest eftersatta gruppernas levnadsnivå.» Biståndet skall alltså bli mer ändamålsinriktat. För närvarande förbereds t ex en stor satsning inom hälsosektorn. Hur man ska undgå ersättningseffekten förklaras dock inte.

SIDA har dessutom gång på gång framhållit det svåra, för att inte säga omöjliga i att genom svenskstyrda och villkorstygda projekt åstadkomma mera långsiktiga förbättringar för de fattigaste befolkningsgrupperna i länder som inte själva prioriterar dessa. »Erfarenheterna visar dock ... att (för starkt svenskstyrda projekt) de positiva effekterna upphör när den svenska personalen lämnar. Projekten vittrar sönder och vinsterna fördelas enligt den etablerade maktstrukturen.» (Samarbetsprogrammet med Bangladesh 1977/78 s. 33.)

Importstödet bibehåller sin helt dominerande del. Motiveringarna är tunna och hänvisar bakåt till tidigare, lika tunna motiveringar som t ex: »den indiska utvecklingspolitiken överensstämmer med de svenska biståndspolitiska målen och mot bakgrund av internationella rekommendationer att Indien främst borde erhålla finansiellt stöd utan bindning till projekt eller program.» (Samarbetsprogrammet med Indien 1977/78 s. 3.) Indiens egna starka önskemål om bistånd i form av importstöd är ytterligare ett viktigt skäl.

Längre fram i samma dokument visas däremot med all önskvärd tydlighet att den indiska utvecklingspolitiken inte bidragit till ekonomisk tillväxt, social utjämning, demokratisk samhällsutveckling eller nationellt oberoende. Man kan därför fråga sig hur ett »icke ändamålsbestämt» bistånd till denna politik kan uppfylla de svenska biståndsmålen.

Pakistan och Sri Lanka.

Den klarsyn som SIDA inte sällan ger prov på i delar av sina dokument och analyser fullföljs lika lite vad det gäller övriga mottagarländer. I Pakistan har den militärdiktatur som krossade landets formella demokrati, backats upp av ett snabbt ökande svenskt bistånd, nästan helt i form av importstöd.

I 1977/78 års samarbetsprogram med Sri Lanka pekar SIDA på att landets utveckling under de senaste åren inte gått i önskvärd riktning: den ekonomiska tillväxten har varit otillfredsställande, de sociala klyftorna har ökat och de fattiga har fått det sämre, samhällsutvecklingen har varit diktatorisk snarare än demokratisk och det växande ekonomiska beroendet av omvärlden har manifesterats i ett ökande underskott i handelsbalansen. SIDA drar tyvärr inte några praktiska konsekvenser av denna analys. Man nöjer sig med att sätta sin tillit till den lankesiska regeringens goda vilja: »Det torde stå klart att den lankesiska inriktningen på stöd till landsbygden innebär ett försök: att minska inkomstskillnaderna och ge ökad sysselsättning... Utvecklingsstrategin har som syfte att bredda exporten och minska importberoendet.» (Samarbetsprogrammet 1977/78 s. 33 och 35. Våra kurs.) Huvuddelen av biståndet till Sri Lanka föreslås gå till importstöd, dvs till att ytterligare främja den ekonomiska avhängighet som i andra SIDA-dokument gjorts till landets huvudproblem. Och detta utan att man kan påvisa att importen används för industrialisering eller andra investeringar som leder mot ökat ekonomiskt oberoende.

Bangladesh.

Vad gäller Bangladesh tycks SIDA ha färre illusioner om utvecklingen och dem som styr den. I samarbetsprogrammet konstaterar man att Bangladeshs »grundläggande utvecklingsproblem synes ej ha kommit närmare sin lösning... De ekonomiska klyftorna har ökat under de senaste 10 åren och det är de sämst ställda som har drabbats hårdast av sjuttioalets kriser. Sannolikt kommer klyftorna att vidgas ytterligare.» (Samarbetsprogrammet 1977/78 s. 1.) Slutsatserna blir till att börja med också följdriktiga: »Styrelsen konstaterar i föregående års framställning att förutsättningarna är mindre goda för ett framgångsrikt utvecklingssamarbete med Bangladesh, vari målen för det svenska biståndet förverkligas. Denna bedömning kvarstår.» (Samarbetsprogrammet 1977/78 s. 1-2)

I Bangladesh har inte minst de svenska projektinsatserna vållat problem. Ett bevattnings- och skogsprojekt i Chittagong Hill Tracts (se Sydasiabulletinen nr 3/77) är några exempel: » Det ännu ej avslutade konstbevattningsprojektet har utvärderats under året. Av ... rapporten framgår att det tekniska genomförandet varit mycket dåligt, att brunnarna utnyttjats dåligt eller inte alls samt att de större bönderna erhållit huvuddelen av vinsten... Skogsprogrammet ingår som en komponent i ett komplicerat mönster av motsättningar i ett av stamfolk bebott område i östra Bangladesh... (Projektet) riskerar att fungera som instrument för en fortsatt utslagning av stamfolken. Väpnade överfall av gerillan inträffar i området...» (Samarbetsprogrammet 1977/78 s. 32-33)

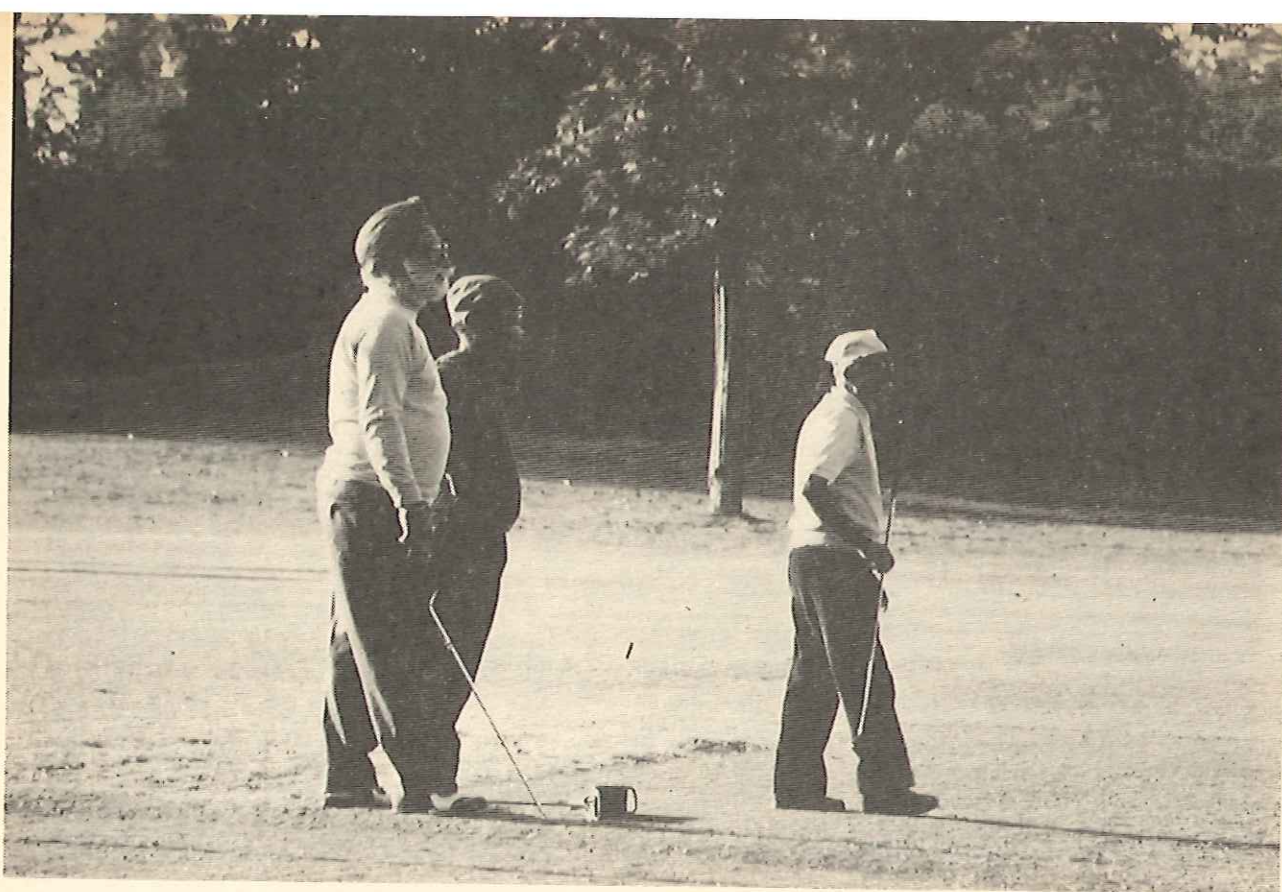
Efter denna klarsynta inledande analys kunde man vänta sig att SIDA skulle föreslå en succesiv avveckling av biståndet till Bangladesh. Men nej. SIDA har tvärtom i sin petita förordat större höjning av landramen än vad regering och riksdag velat gå med på.

SIDA:s slutsats blir istället att man liksom i fallet Indien i större utsträckning ska söka vägar att mera direkt nå de fattiga grupperna i samhället. Alltså mera projektbistånd, samtidigt som en djup pessimism genomsyrar samarbetsprogrammet.

Importstödet till Bangladesh skall fortsätta som tidigare. Argumenten är som vanligt tunna. »Det svenska importstödet utgör tillsammans med övrigt importstöd en förutsättning för att Bangladesh moderna sektor skall fungera, något som regimen anser vara en förutsättning för landets utveckling... Det obundna biståndet utgör den av Bangladesh mest uppskattade biståndsformen.» (Samarbetsprogrammet 1977/78 s. 34.)

Som helhet motiveras biståndet till Bangladesh med landets fattigdom: »Landet tillhör den grupp av minst utvecklade länder som enligt FN:s rekommendationer – vilka stötts av Sverige – bör få ökat finansiellt bistånd.» (op. cit. s. 2.)

Trots att man öppet erkänner att biståndsmedlen knappast används på ett sätt som är förenligt med biståndsmedlen föreslår SIDA alltså ett samarbetsavtal på 110 miljoner kronor med hänvisning till ett FN-beslut som plötsligt tycks ha fått bindande status för Sveriges regering. Vilka andra FN-beslut av liknande art har denna status?

Slutsats

Få har så tydligt som SIDA påvisat i hur liten utsträckning de aktuella länderna i Sydasiens motsvarar förutsättningarna för svenskt bistånd. Ändå tycks man hoppas på att de nödvändiga förutsättningarna ska infinna sig. Resultatet har blivit att man för en betydande del av det svenska biståndet helt bortser från de biståndspolitiska mål som riksdagen fastställt. Och att man i Indien, Pakistan, Sri Lanka och Bangladesh stöttar fyra utvecklingshämmande regimer. Kritiken gäller i första hand den stora andelen importstöd, en biståndsform som i allra högsta grad förutsätter överensstämmelse mellan de svenska biståndsmålen och de mottagande ländernas egna utvecklingssträvanden.

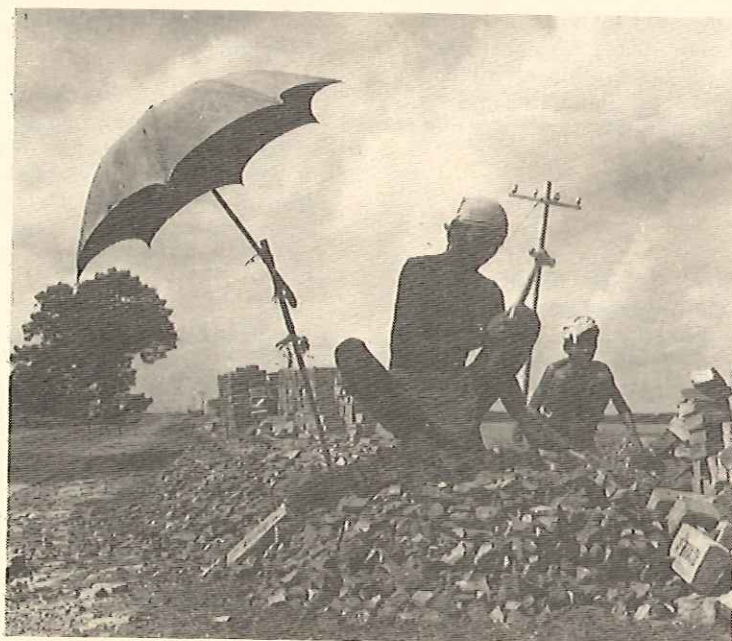
Alternativet, en massiv satsning på projektstöd, inriktat på de fattiga folklagren, är knappast realistiskt. Det är tveksamt om man ens kan undvika att i huvudsak direkt gynna de redan välbeställda och än mer osäkert om man på något väsentligt sätt kan bidra till en förbättring för de fattiga. Dessutom

kommer projektstöd under nuvarande förhållanden lätt i konflikt med de vedertagna principerna för mottagarländernas, dvs de sittande regimernas, avgörande inflytande över biståndet.

Ytterst är det naturligtvis inte SIDA:s »fel» att man hamnat i den nuvarande situationen. Visserligen har SIDA aldrig självt tagit initiativ till en nedtrappning av biståndet till Sydasiens. Ansvar för valet av mottagarländer vilar dock på riksdagen. SIDA har idag den otacksamma uppgiften att administrera bistånd till fyra länder som valts därför att de är mycket fattiga, men utan att förutsättningarna för ett meningsfullt bistånd på allvar utretts. Även i dessa fattiga länder finns fattiga och rika. Idag råder knappast någon tvekan om att biståndet främst tjänar de rika på de fattigas bekostnad.

Så länge det inte finns några möjligheter att uppfylla de biståndspolitiska målsättningarna, så kräver Sydasienskommitteerna i Sverige att det svenska biståndet till dessa länder succesivt avvecklas.

– Sydasienskommitteerna i Sverige

FARAKKA DAMMEN

Samverkan eller utpressning?

— Ann-Lisbet Arn

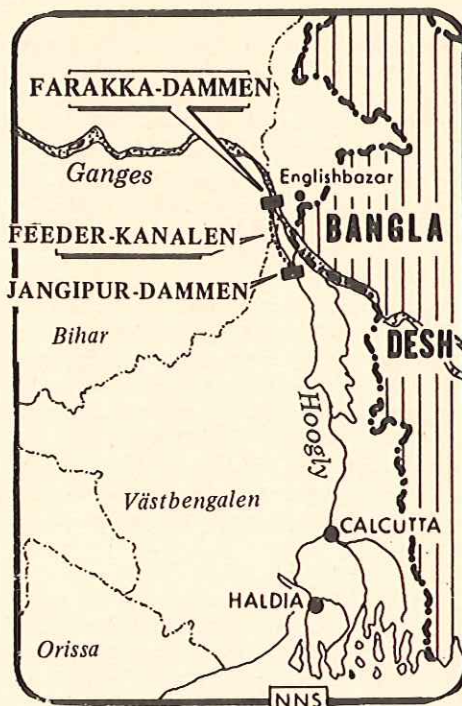
I slutet av februari och början av mars 1973 drog hundratals svältande och trasigt klädda bönder barfota genom Calcuttas glödheta asfaltgator mot regeringsbyggnaden Raj Bhawan - inte för att be om mat och kläder utan för att kräva en försäkran om att erosionen i Ganges skulle hejdas. De kom från ett femtital byar i det område där den stora Farakka-dammen över Ganges höll på att byggas färdig. Dammen hade redan förorsakat ödeläggande översvämningar som hade tagit med sig matjorden. Bybefolkningen i området förlorade sina hem, sin försörjning och den gröda som redan växte på fälten, och många människor drunknade.

I mitten av maj 1976 drog uppemot 100.000 människor i Bangladesh ut på en flera dagars protestmarsch till den indiska gränsen, ledda av den gamle bondeledaren Bhashani. Från många delar av Bangladesh hade studenter, bönder och arbetare färdats med tåg, buss, lastbil eller till fots för att delta i marschen. Den gången blev det konstaterat, att gröda till ett värde av 260 miljoner taka hade blivit förstörd eller allvarligt skadad eftersom den indiska regeringen ensidigt hade lett det mesta av Ganges vatten ut genom floden Hoogly i ett försök att rensa Calcuttas hamn. Till detta kom den övriga skada som vattenbristen vållade i Bangladesh: Brunnarna sinade eftersom grundvattennivån sjönk, och till många byar måste man hämta dricksvatten långväga ifrån. Fiskbeståndet minskade kraftigt, och industrier som utnyttjade flodvattnet måste skära ned verksamheten.

Detta hände medan Indira Gandhi fortfarande hade makten i Indien och efter det att Sheikh Mujibs indienvänliga regering i Bangladesh hade störtats vid kuppen i augusti 1975.

Samma år som Bangladeshs norra del led av allvarlig vattenbrist var det översvämningar i distrikten Murshidabad och Malda i Västbengalen i Indien, och det är helt tydligt att detta kan skyllas på omdirigeringen av vattnet. Det har också blivit allt tydligare att Farakka-dammen var ett tekniskt misstag och att den inte kommer att kunna rädda Calcuttas hamn från den igen-slamning som gör det allt svårare för lastfartygen att ta sig upp i Hoogly-floden.

De bönder som fördrevs från gård och grund i samband med dammbygget har ännu inte fått någon ny jord, som de hade fått löfte om. Men åtskilliga stora indiska byggnadsfirmor har tjänat miljoner på projektet.

Genom Farakkadammen har Indien fått tillgång till ett mäktigt instrument för utpressning av Bangladesh. Ca en tredjedel av Bangladesh är beroende av vatten från Ganges, och den indiska regeringen kan med hjälp av Farakkadammen bestämma hur mycket vatten som ska gå genom den naturliga flodfåran och deltat i Bangladesh och hur mycket som ska omdirigeras genom Hoogly.

Det har förts många och långa förhandlingar mellan Indien och Bangladesh om fördelningen av vattnet. Det har ingåtts överenskommelser, och Indien har brutit överenskommelserna. Världsbanken har kallats in som medlare och är det fortfarande. För att få stöd har Bangladesh åtskilliga gånger tagit upp frågan både i FN och på toppmöten mellan de muslimska staterna.

Under Sheikh Mujibur Rahmans regeringstid hade Indira Gandhi ett betydande inflytande på Bangladeshs politik, och då hade man också en rimlig fördelning av vattnet. Sedan Mujib störtats av anti-indiska krafter stängde Indien av vattentillförseln, och när Janataregeringen hade besegrat Indira Gandhi försökte den förbättra förhållandet till Bangladesh bland annat genom att gå in i nya förhandlingar om Gangesvattnet. Det har verkat som om Farakkakrisen har lösts (Se Sydasiabulletinen 3/77) men förhandlingarna pågår fortfarande och inga resultat har offentliggjorts.

Det råder inget tvivel om att Farakka-dammen kommer att utgöra en ständig konfliktkälla mellan Indien och Bangladesh. Så länge Farakka-dammen existerar har Indien möjlighet att vålla omfattande ödeläggelser av Bangladeshs ekonomi, om Bangladesh för en politik som inte passar den indiska regeringen. Farakka är ett hinder för Bangladeshs självständighet. *

Indira Gandhi - vägen tillbaka

— Gail Omvedt

Än en gång har Indira Gandhi dragit igång en kampanj. Den här gången bara knappt ett år efter det att hon med besked förlorade de allmänna valen i mars 1977. Därmed avslutades det diktatoriska undantagstillståndet i Indien. Nu har hon lockat ut väldiga, ja till och med entusiastiska massor på sina resor i de fem delstater som höll val den 25 februari i år. Hon har egenhändigt splittrat kongresspartiet och hennes eget »Indira Congress» är nu en kraft att räkna med i de södra delstaterna. Siktet är också inställt på de områden i norr där hon en gång hade så stort inflytande.

Visst är det annorlunda nu än under den tid då Indira styrde Indien, då hon drog miljoner till sina möten med hjälp av statliga bussar och lastbilar. Hon ser äldre ut idag, har fler fåror i ansiktet, gråare hår. Inga officiella helikoptrar tar henne runt; hon reser idag med bil de tröttnande milen genom Indiens oändliga jordbruksbygder, stannar och håller tal i de viktigaste byarna och städerna. Eller bara visar sig för folket utefter vägarna. Ibland möts hon av tystnad och det är osäkert om man kommit för att visa sin entusiasm eller för att se en detroniserad drottning.

I andra fall är det dock ingen tvekan. Kanske är medelklassen fiendligt inställd, kanske är städernas organiserade arbetare kallsinniga inför valen. Men i de mindre utvecklade områdena och i byarna finns den spontana entusiasmen. Människomassor trängs på mötesplatserna, de applåderar och gör det t o m svårt för andra än henne själv att komma upp i talarstolen. Och det är inga tvivel om vilka de är: Indiens kastlösa, städernas och landsbygdens fattiga, de ovidrörbara (»Harijans» eller »Dalits»), stambefolkningen, muslimer, kvinnor. Tärda, i bleknade och trasiga kläder väntar de sig något av denna kvinna som de på något sätt ser som »en av de våra».

Kritik mot regeringen

Hon använder nu ett hårdfört, nästan marxistiskt språk med ord som klassmotsättningar och förtryck. Det styrande Janatapartiet är, säger hon, ett parti grundat på »kastpolitik, kapitalism och kommunalism (ung.: gruppegoism)». De har alls inget ekonomiskt program. »De har bara ett enpunktsprogram — Shah-kommissionen» säger hon och syftar på den undersökningskommission som tillsatts för att undersöka övergreppen under undantagstillståndet. Och massorna svarar: »Död åt Shah-kommissionen!» Hon anklagar regeringen för att hålla de jordägare bakom ryggen som mördat kastlösa lantarbetare och för att beordra polisen att skjuta mot strejkande arbetare; hon talar om Kanpur-massakern den 6 december 77 då hundratal textilarbetare dödades. »Den officiella siffran är bara 11, men arbetare har berättat för mig att det rörde sig om två-trehundra dödade.»

Och om sina motståndare inom kongressen säger hon att det är eftergiftsfolk, folk som inte vill ta ställning gentemot Janatas högerpolitik, folk som opponerar sig mot hennes radikala ekonomiska politik. Hon visar knappast någon ånger över undantagstillståndet: det var en »överrumplingstaktik» som inte kommer att upprepas »på tusen år». Övertrampen var få, syftet var att skapa ordning i landet och förbättringar för de fattigaste. Nu måste de fattiga hjälpa henne att slutföra jobbet.

»De fattigas förkämpe»

Indira lanserar sig själv som de eftersattas förkämpe och hon lånar sin retorik från sina bittraste fiender. Så länge rikebönder och jordherrar dominerar landsbygden kan inga val tas på allvar säger hon. »I ett halvfeodalt samhälle är valen ett bedrägeri». Just detta sa naxaliterna, de unga människor som försökte organisera bönder till att ta samhällsmakten med vapen i hand och som dödades och torterades i Indiras fångelser. Nu vill hon ta till »klasskampen» mot Janata-regeringen — något som hennes en gång socialistiske motståndare Jayaprakash Narayan (»JP») gjorde. För det fängslades han.

Men det finns skillnader. I motsats till JP som hade sin viktigaste bas bland ungdomen och missnöjda ur medelklassen så har Indira sitt stöd bland kastlösa, bland minoriteterna och de lägsta klasserna. När hon började med sitt krav på klasskamp så gällde det demonstrationer mot övergrepp mot kastlösa. Så skapade hon sin image.

Ekvaktionen är tydlig: oorganiserade fattiga som föraktar de rikas organisationer, muslimer som fruktar hindu-chauvinistiska tendenser inom Janata, invånare i söder som fruktar dominansen från norr, lågkastiga som reser sig med ökad kraft gentemot högkastiga jordägare. Inte undra på att Janata anklagar henne för att försöka splittra Indien. Precis som JP så angriper hon regeringen men hennes stil skiljer sig från hans vaga, allomfattande retorik om »total revolution» och opposition mot korruptionen.

Det kommunistiska hotet

Hon skiljer sig också klart från naxaliterna och från marxister av olika slag som likaledes försöker att organisera de lägre skikten: hon tänker inte genomföra en kommunistisk revolution. I privata samtal med bl a Willy Brandt har hon understrukit att hon varit en av de som haft mest framgångar med att hålla kommunismen borta från Indien samtidigt som Janata »släpper in kommunismen österifrån» — hon syftar då på marxistpartiets valsegrar i delstaterna Västbengalen och Tripura. Hennes »revolution» är annorlunda.

Och det är inte helt ologiskt att de fattiga massorna har vänt sig till henne trots »Sanjay-effekten», dvs tvångssteriliseringarna under undantagstillståndet. Det 20-punktsprogram hon då satte igång riktade sig till de fattiga och det var miljoner som genom det fick en bit jord, ett ruckel att bo i och lättnader gentemot penningutlånarna. Det är irrelevant att dessa åtgärder inte påverkade maktstrukturen på landsbygden, att de var tillfälliga, att jorden togs tillbaka av jordherrarna och att man på nytt fick sätta sig i skuld hos penningutlånarna. För de som inte haft någonting tidigare så hade detta betydelse — en betydelse som förknippades med namnet Indira.

För de organiserade arbetarna som förlorade både strejkrätt och bonus under undantagstillståndet var saken i ett annat läge. Den påtvingade »arbetsfreden» betydde i själva verket att Indira fick stöd av affärsmännen. Å andra sidan får inte arbetarna mer nu och de bekämpas av beväpnade poliser under

det att pressen tiger lika mycket som när presscensuren gällde under åren 1975-76. Indira Gandhi är nästan den enda politiker som talat ut om slakten i Kanpur. Innan dess hade pressen tigit, bortsett från några små radikala tidningar.

Men ändå: i och med valförlusten förra året trodde många att hennes saga var all. Janata-aktivister jublade om »Indiens andra befrielse» medan mer sansade utländska bedömare talade om »demokratins återupprättande». En skakad och lågmäld Indira sa att hon accepterade domslutet »utan reservationer och i en anda av ödmjukhet». De utbildade klasserna kunde snart välja och vraka i en flod av böcker med titlar som »Indira Gandhis uppgång och fall» osv. Framtiden såg mörk ut, ja t o m fängelse hotade.

Mot alla förväntningar betydde inte detta slutet. Indiras nyfunna »ödmjukhet» hindrade henne inte att prompt vägra infinna sig inför Shah-kommissionen och hon ville inte erkänna några misstag under undantagstillståndet. Hon började göra en del mindre framstötter och när hon utsattes för en klumpig arrestering i oktober så fick hon en chans. Anklagelserna mot henne höll inte och så fort hon släpptes så gav hon sig iväg till Morarji Desais hemstat Gujarat och möttes av jublande massor.

Till motattack

Med detta som utgångspunkt beslöt sig Indira för att försöka återta initiativet och ledarskapet inom sitt eget kongressparti. Ledningen satte sig till motväm och hon satte då helt enkelt igång med att splittra partiet genom att kalla sina supportere inom partiet till konferens i Delhi den 1 och 2 januari i år. Knappast någon av de ledande kom dit. Till skillnad från sprängningen 1969 så tycktes det nu som om hela kongressens organisation var emot henne. Dessutom utslöts hon ur partiet, det parti hon en gång styrt med järnhand. Det är var slutet...

Men nej, det var det inte. Valen i fyra delstater den 25 februari visade att det var »Indira Congress» som hade folkets stöd, inte den »gamla» kongressen med en snopen Brahmananda Reddy i spetsen. Indira Gandhis kandidater slog ut Reddys, och i två delstater – Andra Pradesh och Karnataka – besegrade man också Janata. Där regerar nu »Indira Congress», och Indira hade än en gång visat sin dragningskraft på de indiska massorna. Men trots masstödet så saknar hon nu en partiorganisation. Kongressens finmaskiga nät från Mahatma Gandhis dagar är inte längre hennes. Och de som stöder Indira har ingen egen massbas, medan de som inte stöder henne befinner sig i en partiapparat på defensiven. Där finns tecken på upplösning.

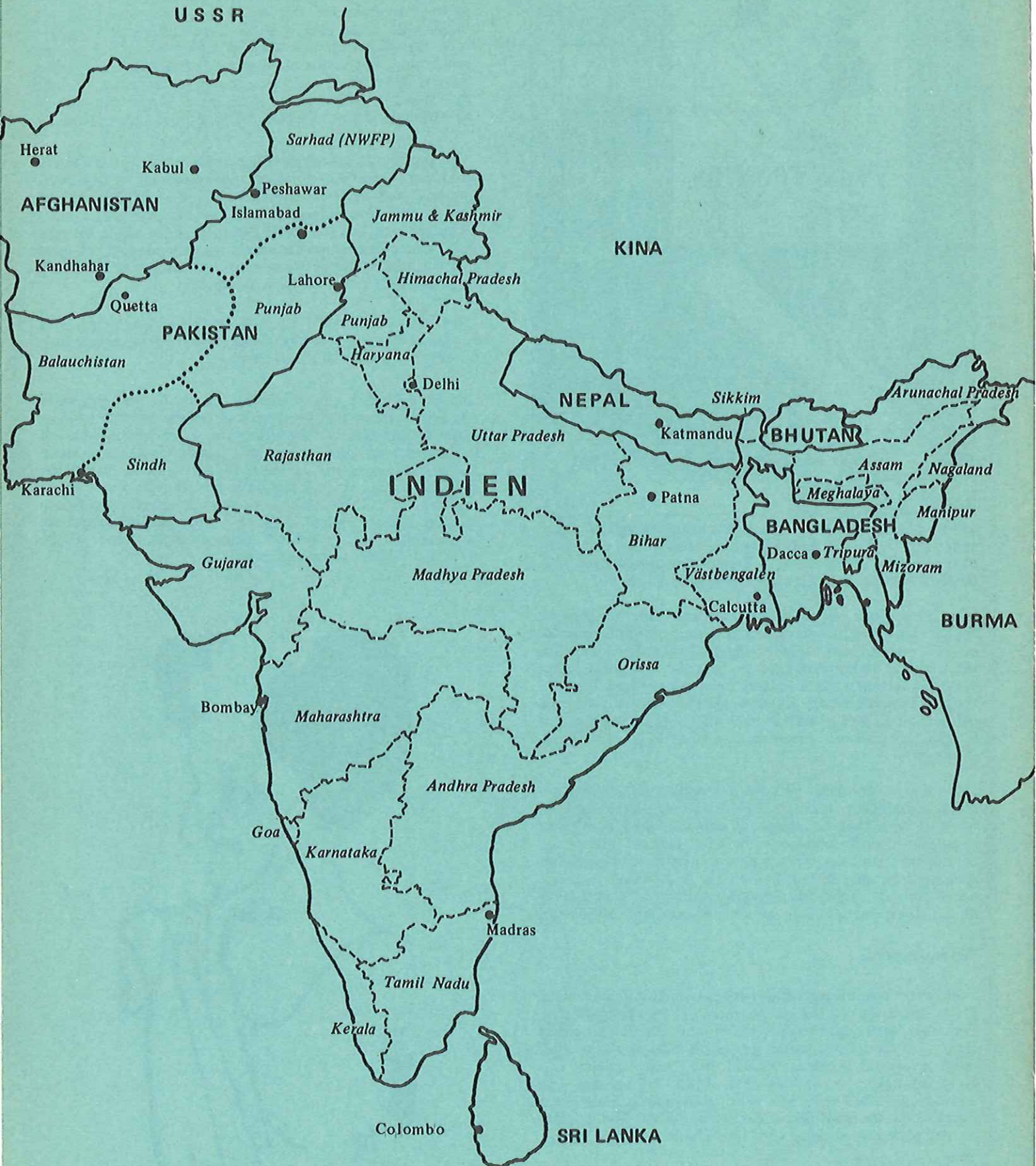
Låt vara de psykologiska skälen, men faktum är att Indira alltid varit oenig med byråkrater, politiker och intellektuella, dvs de dominerande inom indiens politiska elit. Till skillnad från sin far Nehru så har hon aldrig varit framgångsrik som intellektuell och hon har aldrig gett uttryck för någon enhetlig politisk ideologi; hennes känslomässiga vädjanden till och identifiering med de fattigaste har varit ett resultat av beräkning och inte av nån slags marxistisk ståndpunkt.

Den kvinna som 1975 regerade ett Indien i kaos och som egenhändigt skapade en viss ordning och stabilitet, hon är idag den främsta grunden för kaos i landet.

Tragiken i Indien idag är inte att folk samlas runt och väljer nån som berövar dem friheten, utan snarare att årtionden av strider utkämpade av frihetshjältarna, av de socialistiska och kommunistiska aktivisterna, av Gandhi-idealisterna aldrig förmått massorna att organisera sig själva. Dessa massor har aldrig fått erfara att jord kan odlas och fördelas utan hjälp av regenter, att friheten själv inte utgörs av en valrunda (»dom kommer bara vart fjärde år till vår by och ger sina löften; sen är de borta») utan av deras förmåga att styra över sina egna liv utan de lokala tyrannernas förtryck.

Sydasien

Det omfattande material om de politiska fångarna som sydasien-kommittéerna erhållit från Legal Aid Committee innehåller även brev från drabbade och anhöriga. Här följer utdrag ur tre av dessa brev.

LEGAL AID COMMITTEE

Sydasien-kommittéerna i Sverige genomför en insamlingsaktion för att stödja Legal Aid Committee i den indiska delstaten Västbengalen. Legal Aid Committee arbetar med att ge upprättelse åt offren för den politiska terrorn i området under åren 1969 – 1976.

Terrorn intensifierades den sista delen av Indira Gandhis regeringsperiod för att kulminera under undantagstillståndet 1975. Tusentals småbönder, arbetare och studenter, som av myndigheterna stämplats som »extremister» eller »naxaliter», dvs sympatiser till Indiens marxist-leninistiska kommunistparti, fångades utan rättegång och dom. Hundratal människor sköts ihjäl av polisen som motiverade sitt dödande med att hänvisa till arbetarupplopp som aldrig ägt rum. Legal Aid Committee har kunnat namnge mer än 400 av dessa offer. Många fall av tortyr har också klart kunnat dokumenteras.

I samband med delstatsvalet 1977 bildades en vänsterregering i Västbengalen. De nya makthavarna har börjat utreda missförhållandena under den gamla regeringen. Legal Aid Committee är ett nödvändigt komplement till detta arbete. Den startades på initiativ av en grupp jurister och dess verksamhet ger terrorns offer och deras anhöriga ekonomiska och juridiska möjligheter att ställa sina förtryckare inför rätta.

» Biplab Banerjee, min äldste son, anklagades 1970 av polisen för att vara »naxaliter». Hela familjen inklusive jag själv, utsattes vid polisens eftersökningar för plundring och tortyr. Dessa polisraider med misshandel av familjemedlemmarna som följd upprepades allt oftare.

Den 1:a oktober 1970 arresterades Biplab. Ett år senare flydde han från fängelset men greps igen den 26:e november 1971. Flera polis-män förövade så grym tortyr mot min olycklige son att han avled därefter. Den 28:e november överlämnades den dödes kropp till mej. Jag fann hans armar och ben hängande i konstiga vinklar och fullständigt krossade som sockerrör. Ögonen hade trängt ut ur sina hålor och tungan var avsliten.

Därför ber jag er att ställa de skyldiga officerarna inför domstol, så att de får sitt straff.

Högaktningsfullt

Pran Krishna Banerjee »

» Min oskyldige son Salil Kamar Das, greps av polisen fredagen den 1:a oktober 1971. Något skäl angavs ej.

På fängelset uppgavs att min son hade tagits till förhör, men att han skulle släppas nästa morgon. Så skedde inte, men jag fick tillstånd att tala med honom. Han berättade då att han på över ett dygn varken fått något att äta eller dricka.

Nästa dag försökte min make få tillträde till fängelset men han avvissades. Genom ett öppet fönster kunde han se min son torteras. Den fruktansvärda tortyren pågick mer än en halvtimme, varefter min sons klagan gradvis avtog, antagligen för att han förlorat medvetandet eller avlidit.

Bhangur-sjukhuset bekräftade senare att Salil Kamar Das tagits in och dödförklarats där. Vid postmortem såg jag att min avlidne son hade skottskador i bröstet.

Högaktningsfullt

Pusparani Das »

» Den 16:e november 1970 anhölls jag, Barid Kantar Sarkar, av polisen . . .

Vid midnatt fördes jag och Asoke bort från Lalbazar-fängelset i en jeep. Ett par andra jeepar med polismän följde efter. Vid Durga Charan Doctor Road stannade alla och flera poliser gick av. En bar plastkassar med bomber. De gick ett stycke inåt gatan och några minuter senare hördes skottlossning och granatexplosioner och alla sprang tillbaka till bilarna. Jag hävdar att polisen iscensatte denna händelse för att skapa en ursäkt för ar-
resterandet och för vad som senare hände.

Jeeparna körde vidare utefter floden och stannade på en ödslig plats. En av polismännen avlossade ett skott från sin revolver riktat mot mitt bröst. Jag föll ihop och kände varmt blod strömma från bröst och rygg. Trots att jag förlorade all rörelseförmåga förlorade jag inte medvetandet.

Jag hörde Asoke be för sitt liv. Så hördes flera gevärsskott. Ett av polisbefälen sa till de andra att skynda på innan en folkskara hann samlas. Plötsligt hörde jag plaskande i flodvattnet och ro-
pen från den drunknande Asoke som sa: »Rädda mej! Rädda mej!» . . .

Undertecknad ber att en process startas mot nämnda polisofficerare och att de anklagade straffas i enlighet med lagen.

Barid Kantar Sarkar »

GE DITT STÖD TILL
INSAMLNINGEN!
Postgiro 16 23 6 - 2
Sydasienkommittén i Malmö-Lund

Ytterligare information kan erhållas från Sydasienkommittén i Malmö-Lund. Kontakta Staffan Lindberg, tel. 046/11 34 08.

RÄTTVISA ÄR OFFRENS
FÖR DEN POLITISKA
TERRORN I VÄSTBENGALLEN!

STÖD SYDASIEN - KOMMITTÉERNAS
INSAMLING!

Postgiro 16 23 6 - 2